

Izbaje vsak dan razen nedelj in praznikov.
Issued daily except Sundays and Holidays.

PROSVETA

Uredništvo in upravniški prostori:
267 S. Lawrence Ave.
Office of Publication:
267 South Lawrence Ave.
Telephone, Rockwell 4604

LETO—YEAR XXII. Chicago, Ill., četrtek, 14. februarja (Feb. 14), 1929. Subscription \$6.00 Yearly. STEV.—NUMBER 38

Vzoren bogat tovarnar pride v kabinet

Njegovo delo v kampanji v interesu republikanske stranke na jugu se vpoštevava.

New York, N. Y. — Ako bo Stuart D. Cramer imenovan mornariškim tajnikom v Hooverjevem kabinetu, tedaj bo s tem izrečeno priznanje republikanske agitacije med tovarnarji na jugu. Cramer je eden najbogatejših tovarnarjev v Karolini. On je predsednik Ameriškega društva bombažnih tovarnarjev, ki je vodilna skupina južnih tovarnarjev in edini lastnik Camertona v Severni Karolini.

Njegovo imenovanje ima paralelo v imenovanju Josephusa Danielsa mornariškim tajnikom. Daniels prihaja iz severnih držav. Oba moža sta bila na opozicijski strani v bitkah glede socialne zakonodaje za odpravo ponočnega dela, šestdeset ur dela v tednu in za izboljšanje zaščite tovarniških delavcev.

Cramerton je poznan kot najbolj vzorno tovarniško mesto na jugu. Njegova slava je zelo razširjena. Cramerton je kakšnih dvajset milijard dolarjev, ki je sebe proglašil za glavno mesto tekstilne industrije v karolinškem Piedmontu. Mesto je enolično kot druga tovarniška mesta. Hiše so vse pobarvane temnorjavo. Hiše so večinoma zgrajene vse po enem koptu. Imajo samo eno nadstropje in tri, ki večjem štiri sobe. Pred nekaterimi je zelena trata ali pa rajhen vrt, pred drugimi pa neobdelan svet. Predelavci in delovodje se stanujejo v dvanadstropnih hišah.

Gospodar nad vsem je Cramer. Dve ali tri cerkve v mestu so bile zgrajene z njegovim denarjem. On lastuje lekarno, v katerih se ahajajo mladi ljudje. Ravnotako lastuje trgovino za splošno blago. Drugih trgovin ni, kajti Cramer ne dovolj konkurence. Na mestni meji je nekaj stojnic, na katerih prodajajo sodavico in druge neoporne pijače, pa cigarete. Kinogledališča niso dovoljena v mestu, ravnotako tudi ne zabavišča. Cramer pripada k episkopalni cerkvi, a od svojih delavcev zahteva, da so verni metodisti ali pa baptisti. Ako hočejo verovati kaj drugega, morajo v Charlotte, kamor je 45 minut peš hoda. Po deseturnem delu v tovarni imajo delavci malo volje hoditi še 45 minut.

Cramerjeva slava se širi, toda njegovi delavci imajo malo vere v njegovo dobrotljivost. Oni priznajo, da je to mestece boljše od drugih, a v tovarni so iste razmere in zaslužek kot drugje. Cramer to prizna in dodaja, da je to vsekakor dobra reč. Če kateri delavec dela predolgo v tovarni, postane truden. Pa pridrža nova "lizika", naložena z delavci, oče, mati in otoci, ki zopet postavijo vse svoje moči v tovarni, posebno ako nimajo nič okroglega v žepu.

Na svojem velikem posestvu okoli Camertona ima Cramer velike vzorne farme in mlekarno. Toda on ne prebiva v mestecu, ki ga je zgradil za svoje delavce. On stanuje v Charlotte, ki je ahajališče tovarnarjev, ki pripadajo k republikanski stranki. Njemu gre precej priznanja, da je Severno Karolino pridobil za Hooverja.

Jugoslavija se pobota z Bolgarijo.

Dunaj, 13. febr. — Med vlada Jugoslavije in Bolgarije se vrše razgovori v svrhu obnove normalnih odnosov. Jugoslavija je odprla mejo in bi rada sklenila prijateljsko pogodbo z Bolgarijo.

Sodnik se ustrelil.

Belleville, Ill. — Thomas J. Hitchins, mirovni sodnik v tem mestu, se je v torek ustrelil. Vzrok samomora je bila poverba večje vsote denarja.

Turški uradniki se morajo poročiti s Turkijami.

Angora, 13. febr. — Turška zbornica je včeraj sklenila, da uradnik turške republike mora podpisati domača dekleta in ne sme vzeti inosemke za ženo. Ako stori, mora takoj zapustiti javno službo. Ker je sklep reaktiven (velja za nazaj), je pričakovati mnogo resignacij.

Znamenita igralka umrla.

Monte Carlo, 13. febr. — Lily Langtry, ki je bila pred 40 leti najslavnejša gledališka igralka na svetu in krasotica, je umrla v starosti 77 let. Svoječasno so poročali, da je bila Lily ljubica angleškega kralja Edwarda VII.

Serine grozja Gilu in Galeasu v Mehiki

Klerikalni fanatiki podivjali do skrajnosti. Izjava provizoričnega prezidenta.

Mexico City, 13. febr. — Eksekucija Obregonovega moriča Torala je provocirala celo vrsto nasilnih činov s strani klerikalnih elementov v Mehiki. Včeraj je policija aretirala veliko število sumljivih oseb, ko so bile postavljene nadaljne bombe na železniških tirih in v rezidencah voditeljev revolucionarne stranke.

Provizorični predsednik Gil in bivši predsednik Calles sta prejela anonimna grozljiva pisma. Callesu groze, da ga čaka smrt in tudi njegova hči bo ubijena, če ne zapusti Mehike.

Predsednik Portes Gil je včeraj objavil sledečo podpisano izjavo:

"Vlada je prepričana, da so avtorji bombnega napada na moj vlak izvršili sklep fanatičnih katoliških elementov. Vlada izjavlja, da to početje katoliških elementov ne more biti posledica kake vladne persekucije. Vlada je omilila prejšnje omejitve glede verskih obredov, če pa so cerkve še vedno zaprte, ni to krivda civilnih oblasti, kajti cerkvena oblast je sama zaprla cerkve v avgustu leta 1926.

"Skriti podpihovalci vseh teh nasilnosti niso nikarkoli odkriti, če ne bodo, pač pa so propadli burkiji, ki pod plaščem vere rujejo proti obstoječemu redu in iščejo nekdanje privilegije, katere jim je odvzela revolucija. Njihov bojni klic "živio kralj Krist", a katerim morijo kmete in delavce, je norčevanje iz imena, ki mora biti pravemu verniku sveto. To ime danes izraža in zlorablja vsa bivša mehiška aristokracija, ki podpira katoliške rebelne v svrhu, da se privleče nazaj na krmilo.

"Končno naj bo ljudstvo sodnik. Ali naj podpira revolucionarno stranko, ki se trudi, da se razvedne večine dvignejo na stopnjo boljše socialne reše, ali pa grupo parazitov, katerim je naša revolucija odvzela stare predpravice."

Resolucija splošno amnestije predložena

Predložila sta jo senator Blaine iz Wisconsin in kongresnik La Guardia iz New Yorka.

Washington, D. C. — Senator Blaine iz Wisconsin in kongresnik La Guardia iz New Yorka sta predložila kongresu resolucijo, ki pooblastuje predsednika in zahteva, da podeli popolno amnestijo osebom, ki so bile obsojene ob času vojne zaradi kršenja protišpijonažnega zakona. To pomilostenje daje obojemnim osebom zopet vse civilne pravice, ki so jim bile vzete z obsodbo. Ti grešniki so bili večinoma obojeni, da so z besedo v govoru ali pisavi ovirale na zarotniški način vojno.

Resolucija pravi, da je vojna že zdavne minila, da sta mir in varnost zajamčena in pardoniranje takih oseb je v soglasju z generoznimi tradicijami javne politike Združenih držav ob takih prilikah v preteklosti.

Victor L. Berger, bivši socialistični kongresnik iz Milwaukeeja je predložil enako resolucijo v zgodnjem zasedanju in pripomnil, da bi koristila 1.500 osebom moškim in ženskim. Te osebe so bile obsojene ob času javne vojne histerije zaradi kršenja protišpijonažnega zakona.

Prve zagode v stavki kmetijske unije

Stavka se razvija, kot je bilo pričakovati, kjer so delavci razdeljeni v dva tabora. New York, N. Y. — Stavka krojaških delavcev, ki so organizirani v novi organizaciji izdelovalcev ženskih oblek "Needle Trades Industrial Workers Union," se razvija tako, kot se razvija tam, kjer so delavci pocepjeni v dva tabora. Nova organizacija stavka, stara ima pogodbo s podjetniki, kar toliko pomeni, da njeni člani delajo. Stara organizacija se ni hotela pridružiti stavki, ki jo je proglašila nova organizacija. Zupanu Walkerju so povedali zastopniki stare organizacije, da stavka ni drugaga kot poteza komunistov za razdvojenje delavcev. Zastopniki nove organizacije pa izjavljajo, da bodo apelirali na delavsko solidarnost. Ti zastopniki izjavljajo, da jih je na stavki petnajst tisoč. Zastopniki starih unij pa zopet naglašajo, da zastopniki nove unije precej pretiravajo.

VESTI Z DOJ-NEGA POLJA INDUSTRIJ

Green govoril na Lincolnov rojstni dan. — Delavska banka prodana. — Džiki podučeni o delavski organizaciji. — Stavka cestnoželezniških uslužbencev v New Orleansu.

Cincinnati, Ohio. — Na Lincolnov rojstni dan je govoril William Green, predsednik Ameriške delavske federacije pred Cincinnati Traffic klubom. Zagovarjal je pravo do stavke in pri tem citiral iz govorov predsednika Lincolnu.

"Veseli me, da v Novi Angliji postoji tak delavski sistem, da delavci lahko stavkajo, kadar hočejo. Ta sistem se mi dopade, ker delavec lahko ostavi delo, kadar to želi. Zato želim, da bi bil tak sistem uveljavljen vsepovsod." Dan prej je pa Lincoln rekkel v Hartfordu: "Hvala bogu, da imamo tak sistem, da delavci lahko stavkajo."

Zanimiv in resničen je tudi njegov citat: "Delo je več kot kapital in zato zasluži tudi več uvaževanja."

"Strinjam se s vami mr. predsednik, da delavci tvorijo podlago vsaki vladi zaradi tega, ker so številnejši."

Tacoma, Wash. — R. R. Jacobus, predsednik Brotherhood banke v Tacomi, naznanja, da je bila Brotherhood National banka v San Franciscu prodana City National banki.

Jacobus dalje pravi, da je ravnateljstva seja Pacific Brotherhood Investment kompanije v Portlandu odločila, da se prodajo banke v Portlandu, Tappinu in Seattleu ravno tisti tvrdki. Banka v Tacomi bo prihodnja, ki se prodaja bančnemu zavodu v San Franciscu.

New Orleans, La. — Harry Luidler, inženir Lige za industrijsko demokracijo, je dejal pred študenti ekonomije na Tulanejevi univerzi: "Ako hočemo imeti med delavstvom demokracijo, moramo najprvo imeti delavske etatskove organizacije."

Pogodba med cestnoželezniškimi uslužbenci in cestnoželezniško kompanijo poteče z dnem prvega julija. Kompanijska unija narašča v članstvu in kompanija ji je naklonjena. Ako pride do stavke, pride šele dne 1. julija.

Berlin, 13. febr. — Iz Moskve poročajo, da je pogodba med sovjeti in General Electric Company v New Yorku, na podlagi katere dobi sovjetska vlada \$26.000.000 kredita za pet let, bila včeraj načeloma sprejeta. Izvravnati je treba še podrobnosti. General Electric pošlje ameriške inženirje, ki bodo nadzorovali vse elektrarne v Rusiji; dalje oskrbi sovjete z eno tretjino strojev in druga tretjina pride iz Nemčije. Največja elektrarna na svetu, ki jo dobi Rusija, bo docela zgrajena v Ameriki in potem transportirana v Rusijo.

Moskva, 13. febr. — "Rabotnik" iz Minska poroča, da je ondotna sovjetska policija aretirala 25 baptističnih misijonarjev iz Amerike, ki razširjajo svojo versko propagando med Belorusi. Vsi so obtoženi protirevolucionarne propagande.

Moskva, 13. febr. — Distriktni sovjeti in kooperativne sprejele sistem prodajanja kruha v Moskvi na posebne zadržne knjižice. Kupovanje kruha bo omejeno na manjši odmerek za osebo, dokler traja pomanjkanje kruha. Po novem sistemu dobi tovarniški delavec ne več kot dva funta kruha na dan in uradnik funt in pol. Kakor se glase pritožbe, je pomanjkanje kruha v Moskvi nastalo zato, ker kmetje v okolici rajši krmijo z žitom rogato živino in konje, kakor da bi ga prodajali, ker je cena prenizka.

Zakaj se rudarji sprejmejo na pesti?

Pretep je nastal zaradi Cappellinjevega avta. — Policija razgnala zborovanje rudarjev.

Pittston, Pa. — Predlog, da se za avto Rinaldo Cappellinija potroši \$3.775, je povzročil pretep na pesti v pritožbinskem odboru. Odbor je sklenil, da kupi Cappelliniju avto potem, ko sta dva njegova avta zgorela v garaži. Cappellini je bil predsednik prvega distrikta rudarske organizacije, dokler ni bil pripriljen podati ostavko, ker so vporni rudarji grozili, da ustanove novo organizacijo. Ko je skupina zaupnikov vztrajala pri tem, da sta dva tisoč dolarjev dosti za nakup avta, je pričel boj.

Zaupniki v pritožbinskem odboru so ugovarjali, da je navadna potrata, ako se kupi avto za tako ceno, ko stotine rudarjev v distriktu nima dela in ga išče zastoj.

Neki rudar je zadel žebelj na glavo, ko je dejal, dokler bodo rudarji kupovali odbornikom take avte, v katerih se navadno vozijo izredno bogati ljudje, bodo še dolgo časa ostali maszni sužnji. Ako odborniki potrebujejo dragocene avte, ker se aramujejo navadnih avtov po dva tisoč dolarjev, naj si jih kupijo sami iz svojega žepa.

Policija je razgnala zborovanje rudarske lokalne organizacije št. 1708. Policija je nastopila na poziv reditelja, ki je poslal policijo, ko je več članov hkratu govorilo in protestiralo proti odloku predsednika in zahtevalo besedo.

Uslužbenci v podjetju Wyoming Showel kompanije so zastavali, ker je kompanija naznanila trideset odstotkov znižanja meze.

Sovjeti aretirali ameriška misijonarja

V Moskvi se uvajajo zadržne krušne knjižice. Pogajanja z ameriški kapitalisti.

Carigrad, 13. febr. — (United Press.) — Leon Trocki, bivši vodja rdeče armade v Rusiji, je danes prispel iz Odeze v Carigrad. (Gornja vest še ni nikjer drugje potrjena.)

Bombaj, Indija, 13. febr. — Kravavi verski izgrede, ki so trajali osem dni, so se polegli. Mesto je pod kontrolo vojaških čet, medtem pa pripadniki hinduške in muslimanske vere beže iz mesta; 20.000 oseb je že pobegnilo.

Kolikor je doslej znano, je bilo 137 oseb ubitih, 783 ranjenih in 637 aretiranih v teku izgrediv. Polovica tovarnen je začela z delom in poulična železnica spet obratuje. Živezni kmetje je zelo slab.

Izgrede so izbruhnili 2. februarja. Par tednov prej, 18. januarja, so hinduški delavci pod vodstvom komunistov zastavali v nekaterih tovarnah. Tekom stavke so bili ubiti trije policaji in takoj so se pojavili spopadi med delavci samimi hinduške in muslimanske vere. Višek je prišel prvi dan tega meseca, ko se je med stavkarji hinduške vere raznesla govorica, da muslimani kradejo in davijo hinduške otroke v svrhu verskih obredov. V treh dneh je policija izgubila kontrolo in prišlo je na pomoč sto vojakov, ki so udušili izgrede.

Edison ne pozna srečnih ljudi. Fort Myers, Fla. — Thomas A. Edison je bil 11. t. m. star 82 let. Ob tej priliki je spet imel intervju a časnikarji, ki so ga izpraševali vse mogoče. Nekdo ga je vprašal po formuli srečne življenja. "Ne poznam nikogar, ki bi bil sročeni," je odgovoril slavni iznajditelj.

VELIKA BREZPOSELNOT V PHILADELPHIJI

Take brezposelnosti še ni bilo od leta 1921.

Philadelphia, Pa. — Take obširne brezposelnosti še ni bilo v mestu bratake ljubezni od leta 1921. Bankirji in industrijalci lahko vidijo sestradane brezposelne delavce z oken na Broad Streetu, kako hodijo zaman za delom. Mestni svet je nepridakovano dovolil petdeset tisoč dolarjev v podporo brezposelnim.

Karl de Schweinitz, tajnik Družinskega društva, je izjavil, da take bede in trpljenja zaradi brezposelnosti še ni bilo od zime 1921-22 v Philadelphiji. Družinski oče je brez dela, trije otroci do sedem let starosti, v hiši pa ni denarja za živež in stanarino.

Drug slučaj: Družinski oče bolega, dva otroka bolna za influenco in tretji otrok bolan zaradi podhranjenosti. Zopet drug slučaj: Družinski oče brez dela, osem otrok, ki vsi trpe zaradi podhranjenosti, v stanovanju pa ni okroglega centa.

Neki mestni svetovalec je rekkel, da je lahko govoriti o Philadelphiji a tri milijoni prebivalci kot o svetovni delavnici in mestu domov. Ampak dejstvo je to, da za tisoče in tisoče ni dela v tem mestu.

Občinski svetovalec Walter je rekkel, da je teh petdeset tisoč dolarjev kaplja na razbeljeni kamen. Priporoča, da država prevzame odgovorno delo in naj sicer za brezposelnost in ona, ki so v potrebi.

De Schweinitz je naglašal, da bogatini ne bodo prispevali toliko, da bi bilo mogoče prehraniti one, ki so v pomanjkanju. Crampove ladjedelnice so zaprte in v njih delo počiva. Baldwinove tovarne za izdelovanje lokomotiv so se preselile v Eddystone. Fordovo podjetje se je preselilo v Chester.

Konec bojev v Bombaju

20.000 prebivalcev zbežalo iz mesta, ko je bilo 137 ubitih, 783 ranjenih in 700 aretiranih.

Bombaj, Indija, 13. febr. — Kravavi verski izgrede, ki so trajali osem dni, so se polegli. Mesto je pod kontrolo vojaških čet, medtem pa pripadniki hinduške in muslimanske vere beže iz mesta; 20.000 oseb je že pobegnilo.

Kolikor je doslej znano, je bilo 137 oseb ubitih, 783 ranjenih in 637 aretiranih v teku izgrediv. Polovica tovarnen je začela z delom in poulična železnica spet obratuje. Živezni kmetje je zelo slab.

Izgrede so izbruhnili 2. februarja. Par tednov prej, 18. januarja, so hinduški delavci pod vodstvom komunistov zastavali v nekaterih tovarnah. Tekom stavke so bili ubiti trije policaji in takoj so se pojavili spopadi med delavci samimi hinduške in muslimanske vere. Višek je prišel prvi dan tega meseca, ko se je med stavkarji hinduške vere raznesla govorica, da muslimani kradejo in davijo hinduške otroke v svrhu verskih obredov. V treh dneh je policija izgubila kontrolo in prišlo je na pomoč sto vojakov, ki so udušili izgrede.

Edison ne pozna srečnih ljudi. Fort Myers, Fla. — Thomas A. Edison je bil 11. t. m. star 82 let. Ob tej priliki je spet imel intervju a časnikarji, ki so ga izpraševali vse mogoče. Nekdo ga je vprašal po formuli srečne življenja. "Ne poznam nikogar, ki bi bil sročeni," je odgovoril slavni iznajditelj.

Volkovi požrili 16 šolskih otrok v Avstriji

Na stotine ljudi smrznilo v groznem valu mraza po Evropi.

London, 13. febr. — Z Dunaja poročajo, da je včeraj več kot sto volkov vpadlo v šole v Javini in zverine so raztrgale in požrile 16 otrok. Dva vojaka in štirje žandarji, ki so prihiteli na pomoč, so bili tudi rastrgani.

Vest iz Varšave se glasi, da je pri Lublinu na Poljskem smrznilo 34 cigánov, ki so taborili v gozdu. Temperatura na Poljskem je padla ponekod na 76 stopinj pod ničlo. Vse luke v baltičkih delelah so zamrznile in plovlba je popolnoma prenehala. Mnoge industrije so zaprle vrata, ker je zmanjkalo premoga valed paraliziranega prometa.

Edini kraj, kjer je mraz odnehal in je začela temperatura naradati, je evropska Turčija. Povsod drugod—rasen v južni Italiji, Španiji in Portugalski—prevladuje še vedno silen mraz pod ničlo, kakršnega ne pomnijo še stoletja.

Dunaj, 13. febr. — Strašen mraz pod ničlo, kakršnega ne pomni zgodovina še 200 let, traja dalje po vsej srednji in vzhodni Evropi in ljudje ter šivina smrzuje na smrt dnevno. Na tisoče ljudi je brez kuriva in živili, ker so vlaki prenehali voziti. Na Dunaju so odprli sto vojaških kuhinj za nasičevanje 30.000 stradajočih oseb.

Šilni plasi v Tirolskem rušijo in pokopavajo naselbine. V Mistolozu na Ogrskem so volkovi včeraj požrili nadaljnih pet kmetov. Iz Belgrada poročajo, da tamkaj še vedno razsaja snesna vihar in dva vlaka, ki nista mogla opaziti signali, sta trčila; 25 oseb je bilo ranjenih.

Sofija javlja, da so luke ob Crnem morju zamrznile in škoda znaša milijone dolarjev. Druga velika neareda je, da so valed silnega mraza začeli pokati železni mostovi na rekah.

Druga vest iz Jugoslavije se glasi, da v splošnem crka živina v hlevih. Divjačina v gozdovih in hribih je najbrj vsa poginila. Brno, lisice in zajci so tako onemogli, da jih lahko ujamejo z rokami. Vsi povodni ptiči so smrznili.

Pariz, 13. febr. — V Parizu je danes štiri pod ničlo, česar še ni bilo od leta 1879. Drugod po Franciji je 10 do 15 pod ničlo. Strašno trpljenje vlada po vsej deteli. V mestih so popokale vse vodne cevi in zmanjkalo je pitne vode.

London, 13. febr. — V Londonu je 17 pod ničlo. Vsi vodometi so se spremenili v ogromna debela ledu.

Iz Osla poročajo o silnem mrazu po vsej Skandinaviji, vse vode so globoko zamrznile, toda anega je malo in vlaki vozijo redno.

Histerija moralistov na Ogrskem.

Budapešta, 12. febr. — Silen val "moralnega čiščenja" je zalil Ogrsko. Mestne oblasti v Budapešti so začele kampanjo proti vsakemu ljubimkanju v javnosti. Aretacije so na dnevnem redu. Policija aretirava vsak par, ki gre po ulici dršče se pod pasduho. Vse plesne dvorane so zaprte. Plesi so še dovoljeni samo v večjih hotelih in vsaka plesalka mora imeti varuha. Dekle, ki pleše z moškimi, ki ga ne pozna, je aretirana. Zadnje dni je bila na kolodvoru aretirana zakonska dvojica, ko se je soprogo poslovil od svoje žene s poljubom. Sodnik ga je oštel in plačati je moral \$17.50 denarne kazni.

Ključavnica za salune.

Chicago. — Zvezni sodnik Wilkerson je v torek ukazal zapreti 38 salunov in nočnih klubov v Chicagu radi kršenja prohibicije. Ključavnica na teh prostorih ostane leto dni.

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Cene oglasov po dogovoru. Rokopis se ne vračilo.

Naročnina: Zedinjene države (izven Chicaga) \$6.00 na leto, \$3.00 za pol leta; Chicago in Ciero \$7.50 na leto, \$3.75 za pol leta; in za inozemstvo \$9.00.

Naslov za vse, kar ima stik z listom:

"PROSVETA"

2657-59 So. Lawndale Avenue, Chicago, Illinois.

"THE ENLIGHTENMENT"

Organ of the Slovene National Benefit Society.

Owned by the Slovene National Benefit Society.

Advertising rates on agreement.

Subscription: United States (except Chicago) and Canada \$6.00 per year; Chicago \$7.50, and foreign countries \$9.00 per year.

MEMBER OF THE FEDERATED PRESS

Datum v oklepaju n. pr. (Jan. 31-1929) poleg vsakega imena na naslovu pomeni, da va mje s tem dnevom potekla naročnina. Ponovite jo pravočasno, da se vam ne ustavi list.

BOJ MED OLJNIMI MAGNATI

Boj med Rockefellerjem ml. in Stewartom, predsednikom ravnateljskega odbora Standard Oil družbe v Indiani postaja zanimiv. Gre se za kontrolo nad oljnim bogatstvom v in v zemlji. Ta boj ima že svoj odmev, seveda je ta odmev različen. V tem boju pokazuje Stewart oljnega kralja John D. Rockefellerja kot odsotnega lastnika—odsotnega, ki ni nikdar bival kje v bližini kakšnega oljnaka, oljne čistilnice ali oljne postaje. John D. Rockefeller pa Stewarta kot gladkega "kruka," ki je v slabi luči pred javnostjo.

B. C. Forbes, finančni kritik, pravi, da radikalni element ne želi, da Rockefeller porazi Stewarta v tem boju.

Zakaj? Forbes pravi, da zaradi tega, ker bi radikalni element razlagal Stewartovo zmago kot dokaz, da je velika financa gnila in "krukarstva," kot jo njeni največji sovražniki slikajo. Celotno med veliko financo jih je malo, ki branijo žonglerstvo s Sinclair-Stewart-Blackmer-Continental kompanijo. Ako se bo odobravalo, postopanje polkovnika Stewarta in bo Rockefellerjev protest porazen, meni Forbes v svojem članku, tedaj bodo veliki finančni prešli udarec, katerega posledice bodo tako velike, katerih konca ne more nihče presoditi naprej.

Forbes je v zmeti, ako misli, da bo poraz Rockefellerja odprl oči širokim ljudskim plastem. V razvoju kapitalizma je bilo izigranih še veliko bolj zvižanih, ostudnih in ogabnih potez v visokih finančnih krogih, kot je bila poteza, ki jo je izigral Stewart s Continental kompanijo. Krivci niso bili kaznovani, ampak včasih so prejeli še priznanja ali so pa bili celo odlikovani. Široke ljudske plasti so pa ostale ravno tako tope, kot so bile pred odkritjem gradov, umazanih, ostudnih in ogabnih finančnih potez, katere v Ameriki krije beseda biznis, v starem kraju pa "kšeft" (Geschaeft). Res je, da se take ostudne in ogabne poteze izrabijo kot sredstvo v agitaciji; da se ljudstvu odpirajo oči in da spoznava, kako grd in ogaben je gospodarski sistem, ki je poznan na svetu kot kapitalizem, ampak ta agitacija doseže vedno le tiste ljudske plasti, ki so organizirane kot armada, ki se bojuje za strmo glavljenje gospodarskega sistema, poznanega kot kapitalizem.

Ljudske plasti, ki ne spadajo v to arnado, niti ne verjamejo, da se je kaj takega zgodilo, ker nič ne čitajo in nič ne mislijo.

Pa tudi če zmaga Rockefeller, ali bo ta poteza zadočila lepše in boljše lice? Ali mogoče ta Rockefellerjeva zmaga dokazuje in garantira, da v bodočnosti nihče več ne poizkusi izigrati take poteze, kot jo je Stewart? Če Rockefeller zmaga ali ne v tem boju, kapitalistični gospodarski sistem ostane in dokler postoji kapitalistični način blagovne produkcije in distribucije, toliko časa so take poteze mogoče.

Ta boj ni nič drugega kot zvrnilo za velefinančne "kruke," da bodo v bodočnosti bolj pazljivi pri izigravanju takih ogabnih potez. Ti se prav dobro zavedajo, da se svet zgraža, v kolikor se sploh zgraža, le nad onimi, ki so bili ujeti, oni, ki pa niso bili razgaljeni kot "kruki," pa uživajo časti in dostojanstva ne toliko zaradi njih pameti ali činov v splošno korist človeške družbe, ampak ker so izredno bogati, lastniki precej dobro rejene denarne mošnje. Krivičnemu in "krukarstvu" bogatino se svet klanja in ga časti, siromaka pa svet prezira in ganičuje in meče nanj kamenje, pa naj bo pošten in pravičen, da celemu svetu služi kot vzor, in čist kot najčistejši demant. Svet o takem siromaku kvečjem pravi, da je bedak.

Kapitalizem ni popačil le ljudi, da so nepošteni in krivični, ampak je tudi zruval in omajal moralo, tako da ljudje v poštenem in pravičnem človeku vidijo le bedaka, ki dela sam sebi in svojem škodo, ne pa vzora, ki naj bi služil vsem ljudem za zgled.

Izpremeniti je treba gospodarski sistem. Strmoglaviti ali odpraviti je treba krivični gospodarski sistem in ga nadomestiti z novim gospodarskim sistemom, v katerem je priznana socialna pravica, da se bo svet oziral na zglede in vzore in jih skušal doseči. Ako bi se dala krivična človeška družba popeljati z zgledi in vzori, bi bile

ze zdravnej odpravljene vse krivice in agitatorji za socializem bi bili nepotrebna reč. To pokazuje zgodovina, ki naševa reformatorje pred Kristovim rojstvom in po njem. Reformatorji so postali le žrtev krivične človeške družbe, ampak človeška družba je ostala krivična do današnjega dne in bo ostala krivična, dokler bo zgrajena na gospodarskem sistemu, ki je sam ena velika krivica.

VESTI IZ NASELNI

Rudarske razmere v Illinoisu.

W. Frankfort, Ill. — Ker je južni Illinois Frankfort county središče premogovne industrije v državi in ker si na stotine bratov SNPJ služi svoj vsakdanji kruh, zato mislim, da bi bilo umestno malo publikacije. Tukaj sedaj delamo po lestvici, ki je bila diktrirana po operatorjih za 12. distrikt prošle jesen v Chicagu. Ravno tako so razkosani drugi distrikti, ki so bili nekdanj naše močne unije z različnimi pogodbami.

Da je ta taktika neumestna in da nima prave oporne sile, je samo ob sebi umestno. Zato pa sedaj delamo od 10 — 25 odstotkov redukcije. Kaj je vzrok nazadovanja? Mislim, da največ naši mlačni voditelji, ki imajo vedno na jeziku besede "V združenju je moč". Jako važno geslo, ki bi moralo biti od delavstva upoštevano. Tukaj so sedaj v razvoju moderni stroji modernih tipov za nakladanje premoga. In kot se kompanije pohvalijo v lokalnih listih, so jako uspešni. Zato mislim, da mora priti veliki preobrat v premogovni industriji, ker bodo rabili v resnici le eno tretjino delavcev od sedanjega števila. Zato ne bo dolgo ko bosta tudi lopata in kramp šla v muzej.

Kaj bodo ostali premogarji počeli, je seveda uganika, posebno bolj stari, katerim so že bolj moči izčrpane. Zaposleni pri tem delu so le mladi delavci, ker ti stroji zahtevajo dosti človeške energije in jo izčrpajo do skrajnosti. Tukaj je že par premogorov, ki že obratujejo samo z nakladalnimi stroji. Premogarji so razdeljeni v dva oddelka. Eni delajo en teden potem pa spet drugi, zraven imajo pa še rezerve delavcev, ki jih porabijo v slučaju, če je kateri v oddelku bolan ali drugače odsoten. Moram imeti jako tehen vzrok, če ne prideš na delo, ker ogostavno izgubiš svoj termin do prihodnjega tedna.

Da ima koristi in masten dobiček od tega le kapitalist, je razumljivo. Statistika prošlih let nam kaže, da so premogarski baroni najbolj zagrizeni sovražniki delavstva. Zato pa bodimo po zadnjih izkušnjah bolj solidarni. Dajmo vodatvo unije ljudem, ki bodo delali v našo korist, in ne za svoje žepce, ki bodo agitirali za to, da pride premogovna industrija pod državno kontrolo, da bo v korist nam, ljudstvu in deželi. Sele potem lahko mi upamo na boljše bodočnost.

V društvenem oziru smo tukaj napredni, seveda brez kritikov tudi tukaj nismo. Pozdrav članom SNPJ! Član jednote.

Rojak umrl za osebnimi.

Butte, Mont. — Zadnjič sem poročal v Prosveti št. 27 o nezgodi rojaka John Jelovčana, ki so mu noge in roke premrzle, ko je obsedel v snegu vračajoč se proti domu. Danes poročam, da je nesrečni John devet dni po nesreči v hudih bolečinah umrl.

Po zdravnikovem mnenju bi bilo vsako rezanje udov nepotrebno, ker je zmrzlina po udih predelal doseglja. — Pokojni John je bil naprednega mišljenja. Vedno je gledal za napredek družtev, katerih je bil član. Spadal je k SNPJ, SSPZ in HBZ. Člani vseh treh društev so ga hodili redno obiskavat v bolnišnico, a zadnje tri dni, ko se mu je obračalo na slabše, so člani omenjenih društev držali stražo pri njem do njegove smrti in s tem pokazali pravo bratsko ljubezen do svojega člana.

Pokojni John je bil mirnega značaja in je imel vedno veliko prijateljev, ki ga bodo težko pogresali. Tukaj je bival 10 let. Iz starega kraja je prišel v Rock Springs, Wyo. Kot je meni znano, ni imel tukaj nobenih sorodnikov. Zadnjič je tukajšnji list The Montana Standard napočeno poročal o njegovi starosti, da je

star 47 let, ker star je bil 34 let. — Bodi mu blag spomin!

Tukaj jih je še veliko, ki ne spadajo k nobenemu društvu. Rojaki pristopajte k društvu, ker se ne ve ne ure ne dneva, kje vas nesreča zadene. Veliko se jih izgovarja, češ: "Kaj mi bo društvo? Samo plačevati bi moral. Kadar umrjem, me bodo že kam zakopali." — Rojak, kaj pa če ostaneš poškodovan za celo življenje ali za več let? Pa prideš na beraško palico in te sploh nihče ne bo pogledal. Vsek si bo mislil, da te ni dosti pridra, ker nisi pri nobeni podporni organizaciji, in še posebno pri SNPJ, ki nam nudi najboljše ugodnosti. Lahko si najboljši katoličan, ali pa največji brezverec — ona ne gleda na to, ampak ga sprejme pod svoje okrilje.

Naj še omenim, da so tukaj v Buttu povikali v rojih plačo za 25c. Sedaj je dnevna plača \$5.50. — Pozdrav čitateljem Prosvete! — Poročevalec.

Čemu silijo v cerkev?

Salem, O. — Čitateljem Prosvete in članstvu SNPJ želim sporočiti kako se imamo v Salemu. Delavske razmere sicer niso tako zelo pod ničlo, ali plača pa so nizke. Kakor se avtomobilskim baronom zaadi, tako pa plačajo.

Pred kratkim smo izgubili člana SNPJ, br. Elijo Simonoviča, doma iz Jasovca v Slavoniji, Jugoslavija. Zapuščala ženo in šest otrok, od 2 do 13 let starosti. To je bil prvi smrtni slučaj, ki se je pripetil pri našem društvu, ki obstoji od leta 1923. — Člani smo se skupaj zbrali, da mu oskrbimo dostojen pogreb. Povedalo se nam je, da se ga bo neslo v cerkev, ker tako je njegova žena želela. Pogreb se je vršil dne 30. jan. dopoldne iz hiše žaloosti v cerkev sv. Pavla. Ko je duhovan opravil svoje je ceremonije in je bilo vse gotovo, smo mislili, da gremo, ali duhovan je takrat pričel z govorom, ki je bil od kraja še precej ganljiv, kar se pač spodobi za cerkev. Potem pa je začel duhoven udrihati po pokojnem bratu, da zakaj smo ga prinesli v cerkev sedaj ko je mrtev, ker ko je bil živ ni nikdar prišel v cerkev.

Moram priznati, da je duhoven imel prav v tem oziru. Bodo že ljudje enkrat spoznali, da je neumestno mrtve v cerkev nositi, posebno če dotični sam ni zahajal vanjo. Pa kaj si je mogel on pomagati? On ni ališal, kaj je duhoven govoril o njem. Toda to bi bilo še vse dobro, da se ni potem spravljal ta duhovan tudi na nas člane, da kje smo bili do sedaj, ker da do takrat ni še nobenega izmed teh obrazov videl v cerkvi. Mu je pač žal po kvodrih, ki bi mu jih prinesli vsako nedeljo. Dalje je jamral, da koliko izmed nas je bilo dobrih katoličanov v stari domovini; ko pridejo sem in se vpišejo v kakšno organizacijo, potem pa zbogom cerkev. — Saj se razume, da napredne organizacije jih bodejo v očel.

Za nameček nas je pa še narahullil s "hunkiji", da smo sami "hunkiji", a on pa da je rojen American, pa se je veselo na pri potrkal. Dejal je tudi, da so samo "hunkiji" vedno aretirani radi pižace, Americani da niso. In zato ne, ker so dobri katoličani. Dostavil je tudi, da ko bi hodili k njemu v cerkev, da on dobro ve, da bi nikdar ne prišli biriči preiskavat naših domov. Še veliko drugih stvari je govoril, a se ne spisača omenjati, ker take pridige, kakršno je on odbravjal, pač ne spadajo v cerkev, kajti duhovni se vedno sklicujejo na trditve, da cerkev je hiša božja. Jaz pa pravim, da je cerkev le biškiški prostor, ker tam gre vse samo za denar.

Člani in članice, če boste čitali ta dopis, vaše želje naj bodo, da vas po smrti ne bodo nosili v cerkev, da bi vam s tem kakšen duhovan delal strahom na zadnji poti z ničverdnimi pridigami kot je omenjena zgoraj. — Frances Nilovec.

K nesreči na slovenski svatbi.

Detroit, Mich. — Dne 9. februarja sta se tu po katoliških obredih poročila John Adamič in Gertrude Travnikar. Na ženitovanje sta povabila svoje prijatelje in ker so med nami "oheti" redke, so se udeležili povabljeni in nepovabljeni v polnem številu. Bilo je vsega na razpolago, jedi in pižace, godba pa je igrala vesele komade. Vse je bilo židane volje in svatba se je vršila na sijajen način. Po našem slovenskem običaju, ko je ura 12, se tradicionalno nevesti tence sname z glave. Ta del svatbe se je odigral v drugem nadstropju, kjer je bila tudi glavna pojedina, torej tudi največ gostov, ki so bili deležni poročnega kolača. Svatba se je vršila v dvorani, predelani iz nekega hleva.

Prav v momentu, ko so bili pripravljeno sneti nevesti venec, se je udri pod radi preobile teže gostov in svatje so med velikim krikom obežali med podrtim stropom v prvem nadstropju. V prvem nadstropju je bilo istočasno okrog sto ljudi, kateri so z dobili najhujše poškodbe pri tej nesreči. Nastala je grozna panika, luči so ugašale, slišalo se je le klice na pomoč, grozno stokanje in jok. Bil je strašen prizor. Nepoškodovani so priskočili na pomoč in rešili nezavestne in ranjene svate izpod podrtin.

Težko ranjeni in poškodovani so: Louis Podobnikar, gospe Travnikar, Plankar, Vihtelič, Kovač in Garber, Joe Travnikar ter John Adamič in Gertrude Travnikar, ženin in nevesta, sta bila tudi ranjena. Poleg teh so ranjene zakon. dvojice Hibner, Maizel, Mayer, Posnič in Dill. Bilo jih je še več, katerih imena pa mi niso znana. Na pomoč so prihili ambulanci oddelki iz Royal Oaka, Highland Parka in več privatnih avtomobilov, da so ranjene odpeljali v bolnišnice. Število ranjenih je okrog 25.

Vaak, kdor je zvedel o nesreči, simpatizira s svojimi rojaki. Ženin in nevesta sta imela vse skrozi smolo od jutra do omenjene nesreče. V jutro, ko sta imela priti točno ob rečeni uri pred mašo v cerkev, sta bila pozna, ker pač vsakdo ve, da v momentu, ženitve človek ne ve, kje se ga glava drži. Ker sta bila pozna v cerkvi, je gospoda Ambrožiča tako razjezilo, da je prekinil nasevanje in novoročenca vpričo svojih vernikov pošteno očel.

Tak je bil njihuj začetek zakonskega jarma. Ako bi se bila ta dva nesrečneža civilno na sodnji poročila, bi se pisalo dolgozvezne kolone, da ju je Bog kaznoval. Ali bilo je obratno in sedaj se ne ve, odkod je ta udarec za ženina in nevesto ter za svate.

Tukajšnje ameriško časopisje je prineslo detajlirana poročila o nenavadni nezgodi opremljena s slikami. Detroit Free Press je poročal, da so prizadeti Poljaki, medtem ko je Times poročal, da se je nesreča pripetila na ogrskem ženitovanju. Tu je dokaz, da nas v resnici zelo malo poznajo.

Zeninu in nevesti ter vsem ostalim prizadetim izrekam moje sočutje z željo, da kmalu okrevaljo ter da stvar ostane v pozabljivosti.

Vaš rojak, Poročevalec.

FEDERALNI REZERVNI ODBOR DEFLATIRAL BORZNA JAGNJETA.

Zdaj so odkrili pomen zakona o federalnem rezervnem odboru.

Washington, D. C. — Zdaj so skarje deflacijske, ki jih rabi federalni rezervni odbor, ujele jagnjeta iz Wall Streeta. Več ko dva tedna naprej, preden so se ustavila posojila spekulantom, sta se Bela hiša in zakladništvo razgovarjala o kreditni nevarnosti kreditnega sistema. Čas je seveda bežal in oni, ki so imeli oči odprte, so lahko obežali iz nevarne pozicije. Na to je prišlo naznanilo, ki je povzročilo, da je pričela padati vrednost vrednostnih papirjev.

Zdaj so odkrili, da zakon o federalnem rezervnem odboru prepoveduje posejati denar v spekulacijske namene, ampak pripočeda, da se denar posejuje v po- Udeleško, trgovske in industrijske svrhe. Seveda za ta del v zakonu se niso brigali. Federalne rezervne banke so vifno obogatele, ker se je denar posejval v spekulacijske svrhe.

OPAZOVANJA

Kako rastejo svetniki. Bocaccio je že v 14. stoletju zapisal v svojem "Dekameronu," kako je neki judovski razbojnik postal katoliški svetnik. Poveštica je seveda fiktivna, dobro pa osvetljuje lepe razmere, ki so že takrat vladale v življenju cerkve. Imeli so rečenico "Kri vernikov je seme cerkve." Vgak lump ali idiot, ki se je naveličal življenja in se je pustil ubiti za sveto vero, je bil lahko pristet med svetnike.

Da je to še danes mogoče, dokazuje dogodek v Mehiki.

Zadnji teden so ustrelili verskega fanatika Torala, ki je lansko poletje ustrelil prezidenta Obregona. Naj takoj omenim, da ne odobravam te eksekucije. Mehika bi imela manj fanatikov, če bi ne posnemala barbarizma cerkve same. Idiot Toral je spadal v dosmrtno omrežje ali v kak kraj, kjer se bi bil več nevaren. Mehika je toliko naprednejša od Združenih držav, da nima smrtno kazni za ženske; če bi jo odpravila popolnoma, bi si prihranila mnogo "troubala" in — sveto cerkev bi oropala za nove svetnike.

Tako pa, ker so po stari, barski proceduri in ceremonijah ustrelili Torala, ima zdaj katoliška hierarhija novega mučenika in svetnika. Ogabni fetišizem, s katerim so reveži častili truplo umorjenega morilca in se tepli za košček njegove okrvavljene obleke, je bil natančna reprodukcija prizorov iz rimskega Kolizeja in drugih pozornic ver-

Pešpotnik Vehovec pridržan na meji

Zapreke, ki jih dela nasejniški urad slovenskemu avanturistu. — Zakaj se je podal na neverjetno potovanje.

Poročilo Mirka Vehovca iz Nuevo Lareda o ameriško-mehiški meji, datirano 5. februarja, se glasi: "Prisrčna hvala za poslani denar, ki sem ga včeraj prejel. Kakor sem že poročal, zahtevajo od mene denar, mah ne vam zakaj. Zahtevajo tudi, da plačam \$8.00 predno sploh kaj govore z menoj. Ko sem prvič prišel na nasejniški urad v Laredu, se mi je zdelo, da me takoj puste naprej. Pojasnil jim sem, kolikor sem mogel, kdo sem in kam grem. Nato me je eden izmed uradnikov opozoril, da lahko govorim v svojem jeziku, ker imajo tu Jugoslovana. Seveda sam bil vesel, ali mojega veselja je bilo hitro konec. Ta jugoslovanski gospod me je začel naravnost psovati, da so se celo navzoči Amerikanci čudili. Naševal mi je vse mogoče, koliko denarja potrebujem, potem pa se je zadržal nad menoj, da kakšen človek sem jaz, ker nimam denarja. Dokazoval sem mu, da ne potrebujem denarja ne za vlak in drugo vožnjo, hrano pa dobim od dobrih ljudi. Potovatelj z denarjem je lahko, toda moj načrt je, da potujem brez denarja. Povedal mu sem, koliko dežel sem že prepotoval na ta način od Argentine. Končno mu pokazem vaše pismo, toda on je rekel, da nima časa za čitanje, hotel pa je, da mu dam potni list s ameriškim vizumom, ki ga je hotel uničiti. Grdo me je psoval in rekel je, da moram hitro nazaj v Mehiko, kjer naj grem delat in naj povem drugim Jugoslovanom v Mehiki, da nihče ne pride v Združene države.

Drugi uradniki, ki so videli, kaj počenja z menoj, so me vprašali, če imam koga v Združenih državah, oni je pa odgovoril namesto mene, da nimam nikogar. Molče jim pokažem vaše pismo — in so se spogledavali. Nato sem prosil Jugoslovana, naj bo tako dober, da mi spiše angleški telegram, pa ni hotel. To uslužno mi je izvršil zdravnik v uradu. Potem sem prosil, če bi smel oddati telegram v Laredu na ameriški strani, kjer manj stane, a spet je Jugoslovanc prepovedal. Moral sem nesti brzojavko čez mejo in jo oddati v Mehiki.

Čim sem prejel vaš odgovor in denar, sem šel hitro na nasejniški urad in brez ugovora sem plačal zahtevanih osem dolarjev. Dali so mi sedež in začelo se je izpraševanje, ki je trajalo eno uro. Povedal sem

vso mojo zgodovino in pol vse moje dokumente na miz. Vzeli so vse naslove, kar imam in zahtevali so natančne podatke, kod mislim potovati. Združenih državah in kje v slihm prekoračiti mejo ob Kadi. Povedal sem jim tudi, nameravam pisati in založiti knjigo o mojem potovanju, je bilo vse končano, so mi re, da gre moja zadeva v Washington, jaz pa moram počakati mehiški strani meje na odgovor, ki morda pride čez 20 ali 25 — ako pa plačam dva dolara pride odgovor lahko v 10 dni. Na vizum mojega potnega lista so pritisnili štampiljo z besedami "Appeal."

(Daje na 3. strani.)

Vesti iz Jugoslavije

HRVASKE STRANKE RAZPUŠCENE.

(Izvirno.)
Zagreb, 20. jan., 1929.

Kar so pričakovali v zmišlu... vse hrvatske stranke... Hrvatska seljačka stranka... Hrvatska federalistična stranka (Trumbić)... Hrvatska stranka prava in Hrvatska stranka (klerikalna)... Po... Hrvatska stranka prava in Hrvatska stranka (klerikalna)... Po... Hrvatska stranka prava in Hrvatska stranka (klerikalna)... Po...

Ta razprava se bo vršila v kratkem ter utegne biti zelo zanimiva, saj hoče urednik nastopiti dokaz resnice in bo povabilih nad 30 prič. Poljšak, ki je menda doslej še v inozemstvu, bo imel gotovo težak položaj. Izid tega procesa pa bo sanj brez dvoma velikega pomena, ker bi bila to prva javna in gotovitev neuspešnosti njegove metode zdravljenja raka, in torej zelo odločilna za njegovo nadaljnje delo.

ROPARSKI UMOR, RAZKRIT ŠELE PO 4 TEDNIH.

Ljubljana, 17. jan. 1929.

Na Stažerskem ob Dravi blizu Središča je vas Obrež, ki se letos hvali zlasti s tem, da je bilo v njihovi fari letos silno mnogo porok, da se ljudje ženijo kot nori in da dan na dan vlečejo harmonike in vriskajo. S tem so se doslej hvalili. Zdej pa imajo v tem vsebujujoč roparskega umora, ki so ga odkrili šele po štirih tednih. Mlinar Josipa Jeremica so pogrešali vaščani že od 19. decembra tani, torej že pred božičem. Zdej šele so prišli na sled, da je mlinarski pomočnik pri Jeremicu umoril svojega gospodarja Jeremica in skrival truplo do danes. Pomočnik se piše Ivan Kolar.

Komaj štiri in dvajsetletni Kolar je bil že povsod za mlinarskega pomočnika, a nikjer ni ostal dije časa. Radi nepoštenosti in nemarnosti so ga povsod kmalu odslovili. Prišel je v Obrež k Jeremicu, ki je v pomočniku tudi kmalu spoznal nepoštenjaka, a ga vendar ni hotel odsloviti radi zime, ki je prav nastopala.

Od 19. decembra pa so ljudje začeli pogrešati gospodarja, mlinarja Jeremica. Sprva so domnevali, da je odšel kam na potovanje po poslu, a ko ga ni bilo, so začeli spraševati Kolarja, kaj je z gospodarjem. Ta ni maral dosti slišati. "Kaj me briga," je dejal, "glavno je, da jaz vodim mlin dalje."

In Kolar je res — gospodaril. Prodajal je žito, zastavil kolo gospodarjevo in pekel kokoši, ki jih je gospodar redil pri mlinu. Postal je celo tako drzen, da se je jel oblačiti v obleko, ki so jo vsi poznali, da je gospodarja. Ljudje so seveda začeli govoriti marsikaj, ugibali o vsem mogočem. Orožniki so vpraševali po mlinarju in vestno opazovali pomočnika. Začeli so sumiti, da ga je mogoče ubil Kolar. 15. tega meseca so ga aretirali in pomočnik je čimnično priznal:

"Tako-le je bilo: V noči od 19. do 20. decembra sem ubil gospodarja v koči poleg mlina, kjer je gospodar spal. Udaril sem ga s sekirjo po glavi, mu potem z ostrino sekire prerezal vrat in ga še z nožem zabodel v prsi."

"Kam si nato s truplom?"
"Za noge sem ga povlekel v grmovje in ga pokril z vejami. Kmalu nato je zapadel sneg in pokril truplo popolnoma."

Na nakazanem mestu so res našli truplo Jeremica in obdukcija je vse navedbe morlice potrdila. Našli so tudi krvavo sekuro in posteljno perilo. Morilec je še izjavil, da ga je ubil radi denarja, ki ga je mislil najti pri njem. Orožništvo sumi, da je imel tudi sokrivice in zasleduje naprej.

Puniša Račić napoveduje razkritja.

Beograd, 16. jan. 1929.

Proti Puniši Račiću je bila preiskava radi zločina v Narodni skupščini zaključena in je bila sestavljena obtožba. Danes poteka rok za ugovor zoper obtožbo, a še ni do danes nobeden Račićevih zagovornikov prijavitel pritožbe. Njegov glavni branitelj Bora Popović je izjavil novinarjem, da ni vložil pritožbe, ker ni morda radi tega, ker ni mogoče ugovarjati sodnemu odloku, marveč zato, ker je Puniša Račić sam izrecno zahteval od vseh braniteljev, naj ne vlagajo pritožbo, da se stvar ne zavleče še bolj. On se hoče ob priložnosti javno razpravo izjaviti, kaj ga je napotilo k umoru v Narodni skupščini, kako je bil izvršen zločin in koliko je na poročilih o tej katastrofi

resnice in kaj je laž. — Potemtakem napoveduje Račić nekaka razkritja v ozadju attentata v parlamentu. Kaj hoče s temi grožnjami, je jasno.

Sarajevo in tobak. — Poleg kruha porabijo v Bosni zdi se največ tobaka. Tam kadi vse vsehprek, staro i mlado, bogato in siromašno, "baba" in "čica" (babe imenujejo Srbi in Bosanci stare ženske). Sarajevčani so namreč pokadili v preteklem letu za 47.183.264 dinarjev tobaka. To je suma, s katero bi sarajevska občina lahko vzdrževala sebe dve leti. V Sarajevu je 295 trafik, v katerih se letno proda 94.620.000 cigaret in okoli 122.000 kg tobaka. — Zato ni čuda, če pravimo o dobrem kadičcu, da kadi kot Turek.

Strajšna borba s hajduki. Dne 24. januarja sta po hudem boju v Vasi Djerikovac blizu Požarevca našla smrt največja hajduka, ki sta ograjala srbske vasi, brata Barbulović. Boj, ki je bil tako fantastičen, da so morale nastopiti razne vrste orožja, kakor topovi, strojnice in granate, je imel tudi strašne podrobnosti.

Ko so se orožniki na treh avtomobilih pripeljali do hiše, kjer sta se ugnedila hajduka, so najprej v bližini našli gospodarjevo ženo, ter ji naročili, naj gre v hišo ter pozove hajduka k predanju. Žena se je takoj vrnila s kratkim odgovorom: živa nikdar. Bolgarski emigrant Stojan Cvetkov, ki se je prostovoljno pridružil ekspediciji, je stekel k oknu hiše, da bi skozi okno videl, kaj delata zločinca. Dobil je strel v glavo, da je bil pri prici mrtev. Potem se je začelo streljanje od obeh strani. Orožniki so se okrog hiše utaborili kakor na fronti in popoldne so dobili še izdatno vojaško pomoč. Ko je streljanje malo ponehalo, so poslali v hio tudi gospodarja Vladimira Dinča, da bi pozval hajduka k predaji. Iste odgovor: živa nikdar.

Ko so stopile v akcijo strojne puške, se je del hiše začel rušiti in napadatelci so že mislili, da jo boj končan in da sta hajduka ubita. Po kratkem presledku pa sta začela hajduka streljati od druge strani. Ker — tudi ročne granate niso izdale so se odločili, da bodo hišo zanetili. Hišnega gospodarja Vladimirja so pozvali, naj sežge kup slame, ki je bil pred hišo. Hajduka sta pa svojo goga-gospodarja in gostitelja ubila, še predno je mogel zažgati slamo. Od strani so se nato orožniki približali hiši in jo obklopili z bencinom. Najmočnejši zublji plamena so bruhili skozi okno, pri katerem sta se hajduka malo poprej zabarikadirala. Orožniki so že hoteli, menič, da sta hajduka mrtva, zdrijati v hišo, a jih je pridržal narednik Milojević, ki se je iz previdnosti najprej sam priplazil do hiše ter vliil skozi okno precej bencina. Ob tej priliki je videl oba hajduka. Eden od njih je bil polit z bencinom in obleka mu je začela goreti. Tedaj je s puško v roki odprl vrata in stopil ven. Takoj za njim je prišel iz goreče hiše tudi drugi. Prvi je stal ves v ognju ter neprestano streljal. Strašna zločinca sta napravila le par korakov, potem pa sta se zgrudila pod krogliami, ki so se ustipale od vseh strani. V kruti borbi je bilo streljanje že divje, da je bil pomotoma ubit tudi vaški kočijaž, ki se je pridružil orožnikom. Pri ubitem hajduku Trifunu Barbuloviću so našli nekaj prstanov in drugih predmetov, ki so bili plen raznih strašnih zločinov prejšnjih let. Barbulovića sta prestala že več težkih bojev z orožniki. Sedaj sta pa po poldnevem boju le podlegla.

Smrtina kosa. V Ljubljani je umrl krojaški mojster Frahe Kreč. — Umrla je v Ljubljani po kratki boleznii kontoristka gđ. Marta Valentićeva. — Po daljši bolezni je umrla v Ljubljani Nežika Grosova, soproga vlakovodje v p. — V najlepši starosti 20 let je umrla v Rožni dolini gđ. Ivanka Pirnatova. — V starosti 62 let je po kratkem trpljenju umrl v Ljubljani g. Vincenc Herčić, sluga direktorja drž. žel. — V Zeleni jami je v visoki starosti 85 let umrl Ivan Gole, sluga Stavbinske družbe v Kubi. — V javni bolnici v Celju je umrl 58 letni brezposelni elektromonter Anton Rajgelj, rodom iz Kranja.

Lindbergh zaročen. Mexico City, 13. febr. — Dwight W. Morrow, ameriški poslanik v Mehiki, je danes naznanil, da se je slavni ameriški letalec Charles A. Lindbergh zaročil z njegovo hčerjo Anne Spencer Morrow. Morrow je milijonar in njegova hči bo seveda imela bogato doto. Stara je 22 let. (Lindbergh je včeraj na obratnem poletu iz Paname, kamor je odprl črto zračne pošte iz Združenih držav, prispel na Kubo. Sramežljivi letalec noče nič govoriti o svoji zaroki.)

Kulturnim društvom širom Amerike!

Dne 24. marca, 1929, bo dramsko društvo "Ivan Cankar" praznovalo svojo desetletnico ter bo za isto izdalo posebno slavnostno spominsko knjigo, v kateri bo na kratko opisana zgodovina društva ter podan celoten pregled dramskih predstav, katere je društvo tekom svojega desetletnega delovanja vprizorilo.

Poleg domače zgodovine želi dramsko društvo "Ivan Cankar" v tej knjigi podati nekaj pregled kulturnega dela, oziroma aktivnosti posameznih kulturnih društev, odnosno vseh tistih društev, ki so bil nekad in so še sedaj aktivna v dramskem področju naše slovenske kulture v Ameriki. Zato se društvo obrača do vseh dramskih društev v Ameriki, in tudi do pevskih, da pošljejo kratko zgodovino svojega društva, in sicer: kdaj je bilo ustanovljeno, koliko predstav ali koncertov je imelo in sedanjí odbor. Naprosena so vsa kulturna društva, ne glede na mišljenje ali prepričanje, da pošljejo podatke o svoji aktivnosti, ker to bo služilo za nekaj pregled kulturnega gibanja v Ameriki. Tudi etailnice in druga prosvetna društva so naprosena, da pošljejo podatke.

Ta spominska knjiga bo nekako ogledalo naše kulture v Ameriki in bo vsekakor vredna imena in svrhe, v katero je namenjena. Prosim pa, da dopoljete podatke vsaj do 10. marca. Naslovite vsa pisma na Dramsko društvo "Ivan Cankar," 1088 Addison Rd., Cleveland, Ohio.

Zahvaljujoč se vam za vaše sodelovanje, ostajam vaš,
L. F. Truger, predsednik.

PESPOTNIK VEHOVEC PRIDRŽAN NA MEJI.

(Nadaljevanje s 2. strani.)

odpotoval v Argentino. Ko pa je prispel tja, je videl, da je bilo vse skupaj prevara. Službe ni bilo. Sel je v Buenos Aires in tam je prišel v dotik z listom "Republica", ki je poročal, da pojdejo trije Argentinci na pespot v Zdržišeno državo. Niso vztrajali. To mu je dalo idejo, da bi on poskusil. Posvetoval se je z jugoslovanskim poslanikom in ta je bil zelo vnet. Priporočal mu je, naj poskusi in če izvrši, bo to velika čast za Jugoslavijo. Rekel je tudi, da "Slovenci imajo res temperament za vsak poskus, dočim naši Hrvati niso za to." Baš takrat je bila v Argentini velika razprtja radi nekega društva. Mnogi, ki so se zanimali za Vehovec načrt, so hoteli, da potuje v imenu katerega društva. Neki argentinski rojak je celo hotel telegrafirati v Ljubljano, naj turo vodi Slovensko planinsko društvo. Imel je tudi ponudbo od raznih skavtskih organizacij v Argentini in drugih sportahkih društev. Vse to je odklonil in se končno odločil, da pojde na pot kot član Jugoslovanskega sokola — na veliko nezadovoljnost poslanika. Kljub temu je Vehovec redno poročal poslaniku v Buenos Airesu o svojih uspehih s pota. Enkrat mu je poslanik poslal denarno podporo v Peru. Brez malnega vse države v Južni in Srednji Ameriki so mu šle na roko. Konzuli so mu povsod dali brezplačno vizum. V Boliviji je celo dobil brezplačno stanovanje in hrano v hotelu. V Mehiki je dobil podporo od mnogih občin. Na največjo zapreko je naletel baš na pragu Združenih držav. Kakor sam piše: "Odkar sem v Laredu, vidim, da vsak Jud ali mehiki cigan gre lahko čez mejo, kadar hoče, samo pošten Slovenec ne sme, dasi ima poštene namene. Najbrž sumijo, da sem politično nevaren človek."

Jeza v Bolii hiši

veled afere s parniki

Senat je sprejel resolucijo senatorja McKellarja, ki je ustavila prodajo ladij.

Washington, D. C. — Bela hiša se jezi, ker je senat sprejel resolucijo senatorja McKellarja iz Tennesseeja. Ta resolucija je ustavila prodajo enajst ladij na Atlantiku. Predsednik Coolidge ni ves čas rad videl, da vlada obratuje "Leviathana" in druge trgovske ladje in tako tekmuje Mednarodni Marine in drugim privatnim korporacijam v plovlbi na oceanih. Bolj, ko so ladje kazale, da lahko uspešno tekmujejo, toliko rajše je predsednik videl, da pride na trg. Zdej mu je pa senat preprečil prodajo ladij tik pred časom, ko njegovo uradovanje poteče. S Coolidgevega vidika ne more vlada nikdar voditi nobenega bizniškega podjetja. Senat je pa mnenja, da je preprečil prodajo vladnih trgovskih ladij. Senat ne vidi v svojem zaključku nič bedastega, ampak meni, da je ravnal pravilno, da je ustavil prodanje trgovskih ladij.

NAROČITE SI KNJIGO "AMERIŠKI SLOVENC!"

VELIKI VELIKONOČNI IZLET V JUGOSLAVIJO

Odri se največja nevarnost pri stavbah

Deset odstotkov vseh nesreč je pripisati slabim odrom.

New York, N. Y. — Največjo nevarnost za stavbinske delavce, kadar se grade visoka poslopja, tvorijo slabo zgrajeni odri. Delavski department države New York cení, da je najmanj okoli deset odstotkov vseh nesreč pripisati slabo zgrajenim odrom. Veliko delavcev pade z odra, ker nimajo pravilno napravljene ograje. Drugi ponesrečijo, ker se odri podro in delavci z odrom vred zagrme v globino. Zastopniki delavskih strokovnih organizacij so na priporočilo delavskega zdravstvenega biroja izdelali pravila za zgradbo varnih odrov. V ta pravila so vtiselsli šest točk.

1. Odri morajo biti tako zgrajeni, da se z njih odpravi vsako delo. Te odre morajo graditi le delavci, ki grade odre in ki razumejo, kako morajo biti odri zgrajeni, da so varni.
2. Vsi odri morajo držati štirikrat tako veliko težko, kot je preračunljeno zanje, da jo drže.
3. Les za odre mora biti prve kakovosti. Za pod se morajo rabiti le deske enake debelosti.
4. Superintendenti in predelavci morajo pregledati in preizkusiti odre, ako so varni. Delavci morajo sporočiti o vsaki napaki, ki jo opazijo pri odru.
5. Odri, lestvice in stopnice se morajo ohraniti v dobrem stanju, dokler se rabijo.
6. Iz odrov ne smejo štrleti žebliji in trake. Z odrov morata biti podiščena sneg in led. Žebliji iz duak in tramov za odre se morajo izpuliti, preden se zopet porabijo.

J. W. Joekels, tajnik zidarske organizacije, je dejal na konferenci delavskega zdravstvenega biroja, da slab materijal povzroči veliko nesgod. Odr je iz slabega materijala in preobložen, na kar se vabi in zagrmi v globino. Za to je potrebno, da postavljajo sprejemajo stroge zakone glede odrov.

Govavost osodilna?

Govavost ali lepra je ena najstrašnejših človeških boleznii. Povzroč jo bačil lepra, ki ga je odkril G. A. Hansen. Doslej je bil človek, pri katerem se je pojavil prvi znak te bolezni, neizproso zapisan smrti. Profesor Paldrock z vseučilišča v Dorpatu pa je delal poiskuse s zdravilom, ki obstoji iz tekoče ogljenčeve kisline in nekaterih drugih obsegajočih preparatov. Izaledek je presenetljiv. V zdravilišču gobavih na estonakem otoku Oesel so popolnoma ozdravili štiri ženske. Nemara bo odpravljena tudi ta strašna metla človeštva.

Washington, D. C. — Bela hiša se jezi, ker je senat sprejel resolucijo senatorja McKellarja iz Tennesseeja. Ta resolucija je ustavila prodajo enajst ladij na Atlantiku. Predsednik Coolidge ni ves čas rad videl, da vlada obratuje "Leviathana" in druge trgovske ladje in tako tekmuje Mednarodni Marine in drugim privatnim korporacijam v plovlbi na oceanih. Bolj, ko so ladje kazale, da lahko uspešno tekmujejo, toliko rajše je predsednik videl, da pride na trg. Zdej mu je pa senat preprečil prodajo ladij tik pred časom, ko njegovo uradovanje poteče. S Coolidgevega vidika ne more vlada nikdar voditi nobenega bizniškega podjetja. Senat je pa mnenja, da je preprečil prodajo vladnih trgovskih ladij. Senat ne vidi v svojem zaključku nič bedastega, ampak meni, da je ravnal pravilno, da je ustavil prodanje trgovskih ladij.

Washington, D. C. — Bela hiša se jezi, ker je senat sprejel resolucijo senatorja McKellarja iz Tennesseeja. Ta resolucija je ustavila prodajo enajst ladij na Atlantiku. Predsednik Coolidge ni ves čas rad videl, da vlada obratuje "Leviathana" in druge trgovske ladje in tako tekmuje Mednarodni Marine in drugim privatnim korporacijam v plovlbi na oceanih. Bolj, ko so ladje kazale, da lahko uspešno tekmujejo, toliko rajše je predsednik videl, da pride na trg. Zdej mu je pa senat preprečil prodajo ladij tik pred časom, ko njegovo uradovanje poteče. S Coolidgevega vidika ne more vlada nikdar voditi nobenega bizniškega podjetja. Senat je pa mnenja, da je preprečil prodajo vladnih trgovskih ladij. Senat ne vidi v svojem zaključku nič bedastega, ampak meni, da je ravnal pravilno, da je ustavil prodanje trgovskih ladij.

NAROČITE SI KNJIGO "AMERIŠKI SLOVENC!"

VELIKI VELIKONOČNI IZLET V JUGOSLAVIJO

Draslična akcija proti klerikalcom v Mehiki

Premoženja katoliških guverlicev in zaročnikov bodo zaplenjena. Vsi duhovni morajo prijaviti svoje aadre.

Mexico City, 12. febr. — Provizorični predsednik Emilio Portes Gil je včeraj naznanil, da so katoliški elementi odgovorni za napad na njegov vlak in za druga nasilja, ki so izbruhnla po vsej deželi takoj po eksekuciji Obregonovega morlice Torala. Obenem je Gil naznanil, da bo vlada takoj izvršila drastične ukrepe v svrhu zatrtja nove revolte. Premoženja bogatih klerikalnih voditeljev bodo zaplenjena. Velika cerkvena posestva bodo razdeljena med kmete.

Canales, tajnik notranjih zadev, je odredil, da morajo vsi katoliški duhovni, ki žive v Mehiki, prijaviti vladi svoje aadre v 15 dneh. Ostra kazna čaka tiste, ki se ne odzovejo. Včeraj je bilo aretiranih 30 oseb v glavnem mestu, ki so vodile demonstracije ob Toralovem pogrebu. Predsednik Gil je tudi suspendiral mnoge blažave, ki jih je dal katolicanom ob nastopu svoje službe. Privatni veraki sestanki so ponovno prepovedani in vojaštvo ima nalogo na mestu ustreliti napadalce na vlake in motorne transporte.

Napadi na vlake se dogajajo dan za dnevom. Včeraj so našli bombo na progi državne železnice pri Monterreyu. Gil je prejel na tisoče čestitk, ker je srečno ušel smrti zadnjó nedeljo, ko je bil dinamitiran njegov vlak. Ena čestitka je bila od ameriškega predsednika Coolidgea.

Gobavost osodilna?

Govavost ali lepra je ena najstrašnejših človeških boleznii. Povzroč jo bačil lepra, ki ga je odkril G. A. Hansen. Doslej je bil človek, pri katerem se je pojavil prvi znak te bolezni, neizproso zapisan smrti. Profesor Paldrock z vseučilišča v Dorpatu pa je delal poiskuse s zdravilom, ki obstoji iz tekoče ogljenčeve kisline in nekaterih drugih obsegajočih preparatov. Izaledek je presenetljiv. V zdravilišču gobavih na estonakem otoku Oesel so popolnoma ozdravili štiri ženske. Nemara bo odpravljena tudi ta strašna metla človeštva.

Trn ali roža?

Trn ali roža? — Glasilo zadržkih fašistov ostro napada italijanskega književnika Sem Benellija, znanega pesnika in dramatika, ker je nekje napisal, da je Zader "trn" v arcu vsakega Italijana. "Trn?" vprašuje list, "trn je Sem Benelli. Zader je roža v arcu vsakega Italijana: parfumiran trn je Dalmacija, ki stada, ker še ni naša." — Tako se torej prepričaj, kdo je roža in kdo je trn, pa ne vedo, da je fašizem en sam velik trn, tako za naše ljudstvo v Primorju, kakor tudi za ves italijanski proletarijat.

IZ PRIMORJA

Za "Abbaso Mussolini!" — 14 mesecev ječe in 1000 lir globe. Sodišče v Trstu je obsodilo delavca Alojzija Zorža na 14 mesecev ječe in 2000 lir globe radi razaljenja ministrskega predsednika Mussolinija; Avgust Tomažič in Josip Krašnja, ki sta bila pod isto obtožbo, sta bila oproščena. Meseca septembra so omenjeni delavci delali v skladišču pod Skednjem. Vlada se je močna ploha in delavci so se zatekli pod železniške vozove. Ko je dež prenehal, so šli na delo. Spet se je vili dež in trije uradniki fašisti, ki so nadzirali delo, so šli iskat pisavi. Zorž in Krašnja pa sta izpovedala, da sploh nista bila v utici za zavržca, pač pa da so bili vsi trije pod železniškim vozom. Zorž je nadalje pri obravnavi povedal, da je res, da je milici vse priznal, a le radi tega, ker so ga pretopali in izsilili iz njega priznanje. Za obsodbo ni bilo nobega dokaza, a kljub temu je državni pravdnik zahteval, da sodišče kaznuje Zorža na dve leti ječe in 2000 lir globe. Glavni obtožilni material proti Zoržu so tvorile neke pesmice, v katerih mladi samouk poje tragedijo mladega fanta, ki bi se rad oženil, a so previskali davki. V neki drugi pesmi pa opeva lepotu primorskih krajev. Na podlagi teh pesmi si je sodni dvor ustvil sodbo in obsodil Zorža na 14 mesecev ječe in 2000 lir globe.

Trn ali roža?

Trn ali roža? — Glasilo zadržkih fašistov ostro napada italijanskega književnika Sem Benellija, znanega pesnika in dramatika, ker je nekje napisal, da je Zader "trn" v arcu vsakega Italijana. "Trn?" vprašuje list, "trn je Sem Benelli. Zader je roža v arcu vsakega Italijana: parfumiran trn je Dalmacija, ki stada, ker še ni naša." — Tako se torej prepričaj, kdo je roža in kdo je trn, pa ne vedo, da je fašizem en sam velik trn, tako za naše ljudstvo v Primorju, kakor tudi za ves italijanski proletarijat.

Trn ali roža?

Trn ali roža? — Glasilo zadržkih fašistov ostro napada italijanskega književnika Sem Benellija, znanega pesnika in dramatika, ker je nekje napisal, da je Zader "trn" v arcu vsakega Italijana. "Trn?" vprašuje list, "trn je Sem Benelli. Zader je roža v arcu vsakega Italijana: parfumiran trn je Dalmacija, ki stada, ker še ni naša." — Tako se torej prepričaj, kdo je roža in kdo je trn, pa ne vedo, da je fašizem en sam velik trn, tako za naše ljudstvo v Primorju, kakor tudi za ves italijanski proletarijat.

Trn ali roža?

Trn ali roža? — Glasilo zadržkih fašistov ostro napada italijanskega književnika Sem Benellija, znanega pesnika in dramatika, ker je nekje napisal, da je Zader "trn" v arcu vsakega Italijana. "Trn?" vprašuje list, "trn je Sem Benelli. Zader je roža v arcu vsakega Italijana: parfumiran trn je Dalmacija, ki stada, ker še ni naša." — Tako se torej prepričaj, kdo je roža in kdo je trn, pa ne vedo, da je fašizem en sam velik trn, tako za naše ljudstvo v Primorju, kakor tudi za ves italijanski proletarijat.

Trn ali roža?

Trn ali roža? — Glasilo zadržkih fašistov ostro napada italijanskega književnika Sem Benellija, znanega pesnika in dramatika, ker je nekje napisal, da je Zader "trn" v arcu vsakega Italijana. "Trn?" vprašuje list, "trn je Sem Benelli. Zader je roža v arcu vsakega Italijana: parfumiran trn je Dalmacija, ki stada, ker še ni naša." — Tako se torej prepričaj, kdo je roža in kdo je trn, pa ne vedo, da je fašizem en sam velik trn, tako za naše ljudstvo v Primorju, kakor tudi za ves italijanski proletarijat.

Trn ali roža?

Trn ali roža? — Glasilo zadržkih fašistov ostro napada italijanskega književnika Sem Benellija, znanega pesnika in dramatika, ker je nekje napisal, da je Zader "trn" v arcu vsakega Italijana. "Trn?" vprašuje list, "trn je Sem Benelli. Zader je roža v arcu vsakega Italijana: parfumiran trn je Dalmacija, ki stada, ker še ni naša." — Tako se torej prepričaj, kdo je roža in kdo je trn, pa ne vedo, da je fašizem en sam velik trn, tako za naše ljudstvo v Primorju, kakor tudi za ves italijanski proletarijat.

Draslična akcija proti klerikalcom v Mehiki

Premoženja katoliških guverlicev in zaročnikov bodo zaplenjena. Vsi duhovni morajo prijaviti svoje aadre.

Mexico City, 12. febr. — Provizorični predsednik Emilio Portes Gil je včeraj naznanil, da so katoliški elementi odgovorni za napad na njegov vlak in za druga nasilja, ki so izbruhnla po vsej deželi takoj po eksekuciji Obregonovega morlice Torala. Obenem je Gil naznanil, da bo vlada takoj izvršila drastične ukrepe v svrhu zatrtja nove revolte. Premoženja bogatih klerikalnih voditeljev bodo zaplenjena. Velika cerkvena posestva bodo razdeljena med kmete.

Canales, tajnik notranjih zadev, je odredil, da morajo vsi katoliški duhovni, ki žive v Mehiki, prijaviti vladi svoje aadre v 15 dneh. Ostra kazna čaka tiste, ki se ne odzovejo. Včeraj je bilo aretiranih 30 oseb v glavnem mestu, ki so vodile demonstracije ob Toralovem pogrebu. Predsednik Gil je tudi suspendiral mnoge blažave, ki jih je dal katolicanom ob nastopu svoje službe. Privatni veraki sestanki so ponovno prepovedani in vojaštvo ima nalogo na mestu ustreliti napadalce na vlake in motorne transporte.

Napadi na vlake se dogajajo dan za dnevom. Včeraj so našli bombo na progi državne železnice pri Monterreyu. Gil je prejel na tisoče čestitk, ker je srečno ušel smrti zadnjó nedeljo, ko je bil dinamitiran njegov vlak. Ena čestitka je bila od ameriškega predsednika Coolidgea.

Gobavost osodilna?

Govavost ali lepra je ena najstrašnejših človeških boleznii. Povzroč jo bačil lepra, ki ga je odkril G. A. Hansen. Doslej je bil človek, pri katerem se je pojavil prvi znak te bolezni, neizproso zapisan smrti. Profesor Paldrock z vseučilišča v Dorpatu pa je delal poiskuse s zdravilom, ki obstoji iz tekoče ogljenčeve kisline in nekaterih drugih obsegajočih preparatov. Izaledek je presenetljiv. V zdravilišču gobavih na estonakem otoku Oesel so popolnoma ozdravili štiri ženske. Nemara bo odpravljena tudi ta strašna metla človeštva.

Trn ali roža?

Trn ali roža? — Glasilo zadržkih fašistov ostro napada italijanskega književnika Sem Benellija, znanega pesnika in dramatika, ker je nekje napisal, da je Zader "trn" v arcu vsakega Italijana. "Trn?" vprašuje list, "trn je Sem Benelli. Zader je roža v arcu vsakega Italijana: parfumiran trn je Dalmacija, ki stada, ker še ni naša." — Tako se torej prepričaj, kdo je roža in kdo je trn, pa ne vedo, da je fašizem en sam velik trn, tako za naše ljudstvo v Primorju, kakor tudi za ves italijanski proletarijat.

Trn ali roža?

Trn ali roža? — Glasilo zadržkih fašistov ostro napada italijanskega književnika Sem Benellija, znanega pesnika in dramatika, ker je nekje napisal, da je Zader "trn" v arcu vsakega Italijana. "Trn?" vprašuje list, "trn je Sem Benelli. Zader je roža v arcu vsakega Italijana: parfumiran trn je Dalmacija, ki stada, ker še ni naša." — Tako se torej prepričaj, kdo je roža in kdo je trn, pa ne vedo, da je fašizem en sam velik trn, tako za naše ljudstvo v Primorju, kakor tudi za ves italijanski proletarijat.

Trn ali roža?

Trn ali roža? — Glasilo zadržkih fašistov ostro napada italijanskega književnika Sem Benellija, znanega pesnika in dramatika, ker je nekje napisal, da je Zader "trn" v arcu vsakega Italijana. "Trn?" vprašuje list, "trn je Sem Benelli. Zader je roža v arcu vsakega Italijana: parfumiran trn je Dalmacija, ki stada, ker še ni naša." — Tako se torej prepričaj, kdo je roža in kdo je trn, pa ne vedo, da je fašizem en sam velik trn, tako za naše ljudstvo v Primorju, kakor tudi za ves italijanski proletarijat.

Trn ali roža?

Trn ali roža? — Glasilo zadržkih fašistov ostro napada italijanskega književnika Sem Benellija, znanega pesnika in dramatika, ker je nekje napisal, da je Zader "trn" v arcu vsakega Italijana. "Trn?" vprašuje list, "trn je Sem Benelli. Zader je roža v arcu vsakega Italijana: parfumiran trn je Dalmacija, ki stada, ker še ni naša." — Tako se torej prepričaj, kdo je roža in kdo je trn, pa ne vedo, da je fašizem en sam velik trn, tako za naše ljudstvo v Primorju, kakor tudi za ves italijanski proletarijat.

Trn ali roža?

Trn ali roža? — Glasilo zadržkih fašistov ostro napada italijanskega književnika Sem Benellija, znanega pesnika in dramatika, ker je nekje napisal, da je Zader "trn" v arcu vsakega Italijana. "Tr

V. S.: Lokomotive na visoko parno napetost

Važen avcarski izum. Uspeli poskusi v tovarni in v praktičnem prometu. Velika ekonomija novega stroja.

Današnja visoko razvita železniška tehnika nam prinaša skoraj vaak dan kako novost, ki naj nadomesti dosedanje naprave in omogoči večjo gospodarsko izrabo energije, potrebnih za obratovanje tako velikega podjetja, kakor so železnice. V vseh panogah široko razširjene železniške službe si prizadevajo strokovnjaki ustvariti z intenzivnim studijem in s poskusi ugodnejše pogoje za čim boljji in vrnejši promet. Mnogo poskusov, na tisoče in tisoče, ni uspelo iz tega ali onega vzroka, nekoliko stotin se jih je obneslo, vendar brez večjih praktičnih posledic in le majhno je število onih srečnih, ki so v svojem prizadevanju dejanski uspeli.

Železnice so navezane v pogledu pogona svojih vlakov na lokomotive, ki naj proizvajajo pogonsko energijo, obenem pa večjeje kolikor mogoče mnogo potniških ali tovarnih vozov za seboj. Lokomotive so element, ki igra zelo važno, skoraj najvažnejšo vlogo v gospodarstvu prometnih ustanov in od njihove pravilne izrabe je odvisno v veliki meri uspevanje obratovanja. Zato so posvečale železniške uprave veliko pažnjo temu predmetu in posebevale prizadevanje posameznih konstruktorjev, ki so stremeli za izboljšanjem izrabe lokomotivske energije. Število dobro uspešnih poskusov je na tem polju zelo veliko, marsikateri izmed njih je bil tudi vpeljan v praktično življenje. Nekateri izumitelji so postali vredni tovariši očeta železnice, Georga Stephensa. Imena, kakor Mallet, Schmidt, Goelsdorf so vpisana v zgodovino železnice s posebnim povdankom, saj so ti možje ustvarili v toku časa lokomotivske tipe, ki jih prve železnice niso imele. Toda kasneje, v zadnjih letih se je vedno bolj in bolj iskal nov tip lokomotive, parne, električne, turbinske itd., ki naj bi doseganje stroje kot boljji in racionalnejši zamenjal s svojo izpopolnjeno obliko in praktično dovršenostjo. Marsikaj se je v toku časa izkazalo kot dobro, mnogo je postalo zastarelega od sedanjih zahtevah, ki jih stavi vedno naraščajoči potniški in tovarni promet na lokomotive. Pojavile so se te in one vrste lokomotiv, so zopet izgubile in napravile prostor boljšim, popolnejšim in močnejšim strojem.

lo v prometu močnejših lokomotiv razen v poskusne svrhe, toda tudi slednje so že zelo redke. Običajna napetost pare se giblje v splošnem med 12 in 15 atmosferami. Že delj časa pa se je govorilo, da se pripravljajo poleg parnoturbinske lokomotive, poleg strojev na kurjavo s premogovnim prahom tudi lokomotivski kotli, ki naj bi vzdržali do 100 atmosfer pritiska in bi dosegli v istih okolnostih prometa mnogo boljšo izrabo premogovne energije, ki jo nudi premog kot gorivo. Dalje bi se prihranilo učinkovito na potrošeni količini goriva in tudi na vodi. S to mislijo so se bavile razne večje tvornice lokomotiv oobito v Nemčiji in Švici, vendar dolgo časa ni prišlo mnogo točnejšega na dan, dokler ni stopila na plan znana lokomotivska in strojna tvornica v Winterthuru v Švici, ki je končno izdelala popolnoma nov tip lokomotive, ga preizkusila najprej v svoji tvornici in nato tudi v praktičnem prometu na progah švicarskih zveznih železnic in sicer v brzem, potniškem, tovarnem in ostalem prometu. V prvi vrsti se je moralo pri zgradnji visokotlačne lokomotive rešiti vprašanje kotla, ki bi brez nevarnosti zdržal tako jak tlak. Dosedanji gradbeni način običajnih kotlov za 12 do 16 atmosfer pritiska se je moral primerno zamenjati z odprnejšim. To se je doseglo, nakar so

se pričeli razni teoretični in praktični poskusi v tvornici, ki so veaestransko kazali na uspešno udeleževanje jakotlačne lokomotive tudi na progi. Na novokonstruirani lokomotivi opazimo da v svoji zunanosti ni baš mnogo različna od sedanjih srednje velikih tenderskih lokomotiv. Opazi pa se takoj, da manjka na ne preveč dolgem, toda zelo visokem kotlu vsak dimniški nastavek, ki daje sedanjim parnim lokomotivam zelo karakteristično obličje. Pač pa je prostor pred kotlom izredno velik, manjkajo parni valji na obeh straneh in tudi drogovje za lokomotivsko krmilo ni videti. Edino, kar se opaža, je kolesno spajno drogovje in pa ojnica, ki veže slepo osovino s kolesnim spajnim drogovjem. Kakor ni zunanost preveč različna od navadnih parnih lokomotiv, vendar je ves notranji ustroj popolnoma nov in nam predstavlja v marsičem zelo važne izpremembe dosedanjega lokomotivskega kotla in parnega stroja. Dvoje važnih lastnosti ima novi stroj: kotelna naprava izkorišča toplotnotehniški toplotno vsebino goriva mesto 6 do 8 odstotki dosedanjih konstrukcij z 18 do 27 odstotki, kar pomeni zelo znaten napredek, ker se pridobi n. pr. iz enega kilograma premoga mesto dosedanjih 7-8 odstotkov izkoriščene toplotne energije od 18 do 27 odstotkov in prihrani na ta način zelo mnogo goriva. Druga velika izprememba na novem stroju pa je da poganja para brzotekoči parni stroj, ki ni v neposredni zvezi s kolesjem, ampak prenaša svoje delo naprej na predležje, sestavljeno iz nekoliko zobčastih koles, in od tam na slepo osovino, ki šele poganja lokomotivska kolesa. Pred kotlom ležiči, iz treh valjev in pripadajočih delov sestavljeni parni stroj delo do 700 obratov na minuto, kar odgovarja največji brzini okrog 80 km na uro.

ve pravilne izrabe je odvisno v veliki meri uspevanje obratovanja. Zato so posvečale železniške uprave veliko pažnjo temu predmetu in posebevale prizadevanje posameznih konstruktorjev, ki so stremeli za izboljšanjem izrabe lokomotivske energije. Število dobro uspešnih poskusov je na tem polju zelo veliko, marsikateri izmed njih je bil tudi vpeljan v praktično življenje. Nekateri izumitelji so postali vredni tovariši očeta železnice, Georga Stephensa. Imena, kakor Mallet, Schmidt, Goelsdorf so vpisana v zgodovino železnice s posebnim povdankom, saj so ti možje ustvarili v toku časa lokomotivske tipe, ki jih prve železnice niso imele. Toda kasneje, v zadnjih letih se je vedno bolj in bolj iskal nov tip lokomotive, parne, električne, turbinske itd., ki naj bi doseganje stroje kot boljji in racionalnejši zamenjal s svojo izpopolnjeno obliko in praktično dovršenostjo. Marsikaj se je v toku časa izkazalo kot dobro, mnogo je postalo zastarelega od sedanjih zahtevah, ki jih stavi vedno naraščajoči potniški in tovarni promet na lokomotive. Pojavile so se te in one vrste lokomotiv, so zopet izgubile in napravile prostor boljšim, popolnejšim in močnejšim strojem.

Ona že ve... "Mama te pošlje iskat liter mlika in ti da pet dinarjev. Koliko boš prinesel nazaj?" "Prosim, nič." "Nič?" "Prosim: mleko stane dva dinarja 40 para, ostanek smo pa mlekarici dolžni."

SEST DNI PREKO OCEANA PARIS, 15. feb. - 14. marca Ile de Franco, 1. marca - 29. marca FRENCH LINE 215 N. Michigan Ave. Chicago, Ill.

ITALIJSKE HARMONIKE... W. F. SEVERA CO. Cedar Rapids, Iowa.

Ustavite ta sitni kašelj! SEVERA'S COUGH BALM

NA PRODAJ Jack Ovijač, doma iz Mavč Medvodah, sporočati mu ima nekaj zelo važnega. Prosim, jake naj mi sporoče njegov slovo za kar bom zelo hvaležen. On je bil član S. N. P. J. M naslov je: John Jartz, 1344 National Ave., Milwaukee, Wis.

OGLASI NAJ SE Pomoč proti vnetim ledvam in mehurju. Vsi oni, ki trpe na nerodnosti ledvic, mehurja, naj bi jim bil na vadbi Mr. Lovitt, Sobott, Kans., ki pravi: "Ima nerodnosti ledvic, bolgi me je bilo in bil svetovni ter splošno izobčilo zdravje. Nuga-Tone hitro odpravi take nerodnosti, ono odliči telo strupenih snovi, ki povzročijo nerodnosti. Nuga-Tone je štedljivo uprabil te. Je zelo izvrsten za ostarele ljudi, ki trpijo in onesogotijo, kakor tudi za mlajše, izgubljajo zdravje in med: Nuga-Tone ga vi učeno kri, govore med živcem in drugam, ter splošno izobčilo zdravje. Nuga-Tone lahko kupite povsod, kjer se zdravje prodaja, ali se, naj vam za trgovca od naslova s zdravili. (Adv.)

IZVIRNA PRILIKA Člani in članice S. N. P. J. Sedaj lahko dobite list Prosveta vaak dan za eno leto in knjigo AMERIŠKI SLOVENC, vredno \$5.00—ako nam pošljete brez odbitka svoto \$3.50. Ali pa tri knjige: SLOV-ANGLEŠKA SLOVNICA, vredna \$2.00, ZAKON BIOGENEZIJE, vredna \$1.50, in PATER MALAVENTURA V KABARETU, vredna \$1.50, skupna vrednost \$5.00 in dnevnik Prosveta za eno leto za svoto \$3.50. To velja za člane S.N.P.J. za vse stare in nove naročnike. Ne člani plačajo \$7.50. Lahko dobite pol leta dnevnik Prosveta in skupno vrednosti za \$2.50 knjig, n. pr. JIMMY HIGGINS, ZAKON BIOGENEZIJE, ali pa ZAJEDALCE IN HRSTENICO in INFORMATOR ako nam pošljete svoto \$3.50. Nečlani pošljete \$4.50. Ali pa za \$2.50 pol leta list Prosveta in knjigo JIMMY HIGGINS. Nečlani \$3.50. To vse velja za stare in nove naročnike. Vsak mora poslati celo svoto brez odbitka. Denar in naročila pošljite na upravnništvo na naslov: PROSVETA, 2657 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill. Pošiljam \$..... ime..... Naslov..... Driava..... Čl. druživa.....

Jack London: MORSKI VRAG (iz angleščine prevajl I. M.) "Ali velja?" je vprašal nestrpn. Iztgnil je roko proti meni in ko sem mu jo priručno stisnil in stresel, bi bil lahko prisegel, da sem videl, kako so se mu za hip oči porogljivo zasvetile. Odšla sva na odvetno stran. Coin je bil sedaj prav blizu in v obupnem položaju. Johnson je krmari, Leach pa izmetaval vodo. Vozili smo tako, da smo se jima približali za dva čevlja, ko sta se onadva nam za enega. Wolf Larsen je namignil Louisu, naj rahlo zasučo ladjo; zavozili smo vstric čolna, oddaljeni komaj dvajset čevljev na priveterni strani. Ladja mu je zaprla veter. Njegovo jadro je prazno zaplahutalo in čoln se je postavil po koncu, da sta mornarja naglo izpremenila svojo pozicijo. Coin je izgubil smer, in ko smo se mi vzpeli na ogromen val, je on zdrknil v dolino vala. V tem hipu sta se Johnson in Leach ozrila po tovariših, ki so stali aredi ladje ob ograji. Nobenega posdrava ni bilo. V očeh tovarišev sta bila mrtva; med njimi je bil prepad, ki loči žive in mrtve. V naslednjem trenutku sta bila nasproti zadnjemu delu ladje, kjer sva stala Larsen in jaz. Sedaj smo mi drčali v dolino, onadva pa sta se vzpenjala na val. Johnson je pogledal mene in jaz sem videl, da mu je bil obraz izmučen in upadel. Pomahal sem mu z roko; odzdravil je enako, toda odzdrav je bil brezupen, obupan. Bilo je, kakor da bi se bil poslavljaj. Leacha nisem videl v oči, ker je gledal v Wolfa Larsena; na njegovem obrazu je bilo opaziti staro, neuteljavno sovraštvo kot vedno. Čoln je odplaval na zadnji konec ladje. Veter jima je iznenada napolnil jadro in pogljal sibički mali čoln, da se je videlo, da se mora prevrniti. Nad njim se je dvignil belo se penec val in se zgrnil nadenj. Vendar se je zopet prikazal izpod vala, a poln vode. Leach je na vso moč izmetaval vodo, Johnson pa je bled kot zid držal krmilo. Wolf Larsen se mi je zakrohotal na ušesa in odšel na priveterno stran. Pričakoval sem, da bo dal povelje, da se ladja ustavi; vendar ni dal nobenega znamenja in ladja je vozila dalje. Louis je stal neomajljivo pri krmilnem kolesu; opazil pa sem, da so se mornarji s skrbnimi obrazi obračali proti nama. Duh je vozil še vedno naprej, dokler se ni čoln tako oddaljil od nas, da je bil zopet videti kot mičkena točka. Tedaj pa je zadonel Larsenov glas. Bill smo dve dobri milj daleč na veterni strani lupinice, ki se je borila z valovi, ko smo spustili sprednje jadro nizdol; ladja je v ustavila. Čolni za lov na morskoe pae' niso zgrajeni za vožnjo proti vetru. Njihovo upanje je v tem, da vozijo v smeri vetra, torej pred vetrom, proti ladji, kadar začne močan veter pihati. Na tem prostranem razburkanem morju ni bilo za Leacha in Johnsona rešitve kot na ladji; zavedala sta se tega in začela pogumno voziti proti vetru. A v takih valovih je šlo počasi. Vsak hip so ju sumeli, peneci valovi lahko pokopali. Nепrestano smo gledali, kako je čoln zavozil na velike valove, a je odletel nazaj kot zamašek. Johnson je bil izvrsten pomorsčak in je majhne čolne poznal tako dobro kot ladje. Čez kako poldrugo uro se mu je posrečilo dospeti do ladje. "Torej sta se premislila?" sem silal, kako je Wolf Larsen zagodrnjal deloma sam pri sebi. deloma proti njima, kakor da bi ga mogla silisti. "Na krov bi rada prišla, kaj? No, le prihajajta!" "Krmilo kolikor mogoče proti vetru!" je zaukazal Oofitya, ki je v tem zamenjal Louisa pri krmilnem kolesu.

Povelje je sledilo povelju. Ko je ladja odpadla od vetra, je sprednje in glavno jadro splahnilo. Bili smo pred vetrom in skakaje vozili, ko je Johnson na nevarnost, da se čoln takoj prekucne, pripenjal z vrvmi jadra in v oddalji kakih sto korakov švignil preko brazde naše ladje. Vnovič se je Wolf Larsen zakrohotal ter jima mahal z rokami, naj prideta za njim. Očitvidno je bil njegov namen, da se z njima poigra — da jih premita, sem sodil; a to je bilo nevarno, ker je bil šibki čoln vedno in nevarnosti, da se prevrne. Johnson je res obrnil čoln in vozil za nami. Druga ni mogel storiti. Smrt je prešla vsepovsod in šlo je samo za čas, kdaj se bo eden tistih ogromnih valov zgrnil nad čolnom, ga prevrnil in se valil naprej. "V smrtnem strahu sta," mi je Louis šepnil na uho, ko sem stopal na sprednji del ladje, da bi nadzoroval zavijanje sprednjega jadra. "Ej, čes malo časa ustavi ladjo in jih vsame na krov," sem odgovoril veselo. "Samo malo lekcijo jima hoče dati, to je vse." Louis me je lokavo pogledal. "Misliš?" je dejal. "Gotovo," sem odvrnil. "Ti ne?" "Jaz ne mislim na drugega kot na lastno kožo; tako je pač dandanes," je bil njegov odgovor. "Radoveden pa sem, kaj in kako se vse bo. Tisto žganje v Friscu me je pripravilo v lepo stisko; še lepša pa je tista, v katero te je ženaka tam zadaj pripravila. Dobro vem, kakšen bedak si." "Kaj hočeš s tem reči?" sem vprašal; ko me je namreč tako zbedel, se je obrnil, da bi odšel. "Kaj hočem reči?" je zavpil. "Ti mene vprašaš kaj takega? Ne gre za to, kaj jaz mislim reči, ampak kaj bo Wolf! Wolf, sem rekel, Wolf!" "Če pride kaj hudega, ali boš pomagal?" sem ga vprašal, kajti spoznal je moje bojzani. "Pomagal? Staremu Louisu bom pomagal, in hudega bo dosti. Sedaj se šele prične. Povem ti, sedaj se šele prične!" "Nisem mislil, da si tak strahopetec," sem se mu rogaj. Zasmehljivo je zazijal vame. "Če nisem na tista dva bedna bedaka vzdignil roke," in pokazal je na mičkeno jadro v daljavi za nami, "mar misliš, da si bom dal razbiti glavo za žensko, ki je do danes nisem videl?" Zamišljeno sem se obrnil od njega in odšel na zadnji del ladje. "Pojdj gor vrh jambore, gospod Van Weyden," mi je dejal Wolf Larsen, ko sem dospel tja. Utolažil sem se, vsaj glede onih dveh mornarjev. Bilo je jasno, da ni hotel zavoziti predaleč od njiju. Ta misel me je navdala z upanjem in hitro sem izvršil povelje. Komaj sem odprl usta, da bi dal potrebna povelja, so se mornarji vneto lotili dela. To gorečnost je opazil tudi Wolf Larsen in se pikro nasmehnil. Vendar je razdalja med nami še vedno rastla; šele ko je čoln zaostal več milj za nami, smo se ustavili in čakali. Vse oči so opazovale čoln, ko se je bližal; celo Wolf Larsen; toda on je bil edini na ladji, ki ni bil vznemirljen. Louisu, ki je napeto zrl proti čolnu, se je brai z obraza nemir, ki ga ni mogel prikriti. Čoln se je vedno bolj približeval; dirjal je po penecem se zelenem valovju, kakor bi bil živ, se vzpenjal na visoke grebene, izginal za njimi in se zopet prikazoval. Nemogoče se je zdelo, da bi čoln mogel vztrajati; a vendar je storil nemogoče. Vsul se je gozd dež in iz premikajoče se moče se je zopet prikazal čoln, skoraj prav blizu nas. "Krmilo proti vetru!" je zavpil Wolf Larsen, skočil sam h krmilnemu kolesu in ga zasukal. Zopet se je Duh zagnal naprej in drvel pred vetrom; in vnovič sta Johnson in Leach nas zasledovala. (Dolje prihajaja)

Lekarnar, ki ima nočno službo. Pride človek ponoči k lekarni, ki ima nočno službo in posvoini. Dolgo je moral zvoniti, da je prebudil uaušbenca, ki potem ves zaupan vpraša: "Kaj želite?" "Prosim, ali lahko dobim pasto za zobe?" Lekarnar se razjezi: "Ali me je treba radi tega zbuditi iz spanja. Te bi lahko jutri prišli kupit." "Saj res! Bom pa jutri prišel," pravi obiskovalec in odide... Otroška razlaga. Učitelj malemu Jošku: "Zakaj si prišel danes tako pozno v šolo?" Joško: "To ni moja krivda, doma bomo dobili malega dečka." Učitelj: "Odkod veš ti to?" Joško: "Prosim, predlansko leto, ko je bila bolna mama, smo dobili punčko; sedaj pa je bolan oče." Krojač študentu: "Končno moram dobiti svoj denar, četudi bi moral priti vsak dan k vam." Student: "Recite mi, ali bi vam ne bilo ugodnejše, če bi se takoj k vam preselil? Morda imate kako prazno sobo? Moja gospodinja mi je itak že odpovedala." Prirodno čudo. Za potovanje si bom moral priskrbeti toplo perilo. Hud mrzab bo tam." "Tako? Nova Zelandija ima vendar toplo podnebeje." "To je smešno. Od tam prihaja k nam vendar zmrazjeno meso." V šoli. Učitelj: "Tvoja mati, Janezek, bi kupila za pet dinarjev moka, za 70 para mleka, za 1 dinar rozin, za 40 para praška za pecivo. Kaj da ti skupaj?" Zdi se, da Janezek trenotek napeto grunta in tuhta. Nato pa naenkrat zakliče: "Gospod učitelj, to da skupaj kolač." Zelo enostavno. "Kako si se odvrnil kajenja?" "Zelo enostavno. Na nasvet svojega zdravnika, na željo svoje žene in na ukaz svoje tače."

Znižana cena knjig Knjižovne Matice S. N. P. J. Sedaj je prilika, bratje in sestre, da si vsakdo lahko naroči eno ali več knjig po zelo nizki ceni. Knjige so dobre, poučne in morali bi jih imeti v vsaki hiši. AMERIŠKI SLOVENC—ta knjiga obsega 632 strani in mnogo krasnih zgodovinskih slik, je prijazna za čitanje in vam daje veliko pouka o zgodovini Amerike, ameriških Slovencev in naše S. N. P. Jednote. Knjiga vredna \$5.00—sedaj \$1.50 SLOVENSKO-ANGLEŠKA SLOVNICA—izvirna poučna knjiga za učenje angleščine in razmišni drugiim pojavnili, vredna \$2.00—sedaj \$0.50 ZAKON BIOGENEZIJE—ta knjiga pojasnjuje splošni razvoj in naravne zakone, vsebuje veliko poučnega za vsakega človeka, vredna \$1.50—sedaj \$0.50 PATER MALAVENTURA V KABARETU—povest iz življenja ameriških frančiškancev in doživljaji rojaka, vsebuje precej slik, vredna \$1.50—sedaj \$0.50 ZAJEDALCI—povest in slika skritega življenja slovenskih delavcev v Ameriki, vredna \$1.75—sedaj \$0.50 JIMMY HIGGINS—zanimiva in krasna povest, spisal dobroznani pisatelj Upton Sinclair, poslovenil I. Molek, vredna \$1.00—sedaj \$0.50 "HRSTENICA"—drama v treh dejanjih s prologom in epilogom—mekko vezana, stane samo \$1.00 "INFORMATOR"—knjižica z vsami potrebnimi podatki o S. N. P. J.—zelo priporočljiva za člane—stane samo \$0.50 Ta znižana cena je veljavna od 1. novembra 1923 pa do 1. aprila 1924. Odrgrajte ta listek, priložite potrebno svoto v pisne in pošljite na Prosveto. PROSVETA, 2657 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill. Priloženo vam pošiljam svoto \$..... kot naročilo za sledeče knjige: Ime..... Naslov..... Mesto..... Driava..... Knjige pošljite na naslov: Ime..... Naslov..... Priloženo vam pošljem tudi naročnino za list Prosveta svoto \$..... Član S. N. P. J. plačajo za celo leto \$4.50, za pol leta \$2.40 in ne člani pa \$6.00 oziroma \$3.00 za naročnino. (To velja izvršenih Chicago, Cicero in inozemskih država.) Naročila za knjige in za naročnino lahko pošljete denar v registriranem plačilu, money order, ali poštne oznake na naslov Prosveta.